

SALA DE LECTURĂ

Luceafărul

Proletari din toate țările, uniți-vă!

Săptămânal editat de Uniunea Scriitorilor din Republica Socialistă România

PROGRAM AL DEVENIRII COMUNISTE

In acest timp de puternică eternească creație în viața țării când se decide, prin faptele noastre, ale tuturor, prin realizarea exemplară a obiectivelor stabilite de Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului, trecerea într-o nouă etapă de dezvoltare a României socialiste, recenta **Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu** cu privire la unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale are semnificația unui document programatic de excepție. Pornind de la aprecierea lucidă, profundă, nuanțată a actualei etape în planul activității interne și internaționale — coordonată permanentă a demersului teoretic ce caracterizează strălucita operă a secretarului general al partidului nostru — **Expunerea** devine prin deschiderea sa către toate orizonturile muncii și creației un program de anvergură națională pentru viitorul imediat, pentru devenirea comunistă a patriei. Documentul ce se află în aceste zile în atenția întregului partid, a întregului popor este, poate înainte de orice, un apel grav, vibrant, adresat conștiințelor, o chemare la responsabilitate și angajare întemeiată pe convingerea că fiecare dintre noi, la locul său de muncă, trebuie să facă dovada înțelegerii superioare a momentului istoric pe care îl trăiește națiunea română. Experiența acumulată în anii Epocii Nicolae Ceaușescu, înnoirile ce marchează practic fiecare zonă a țării, edificarea unui sistem amplu, eficient al democrației muncitorești, revoluționare oferă premisele transformărilor în conștiință către care ne cheamă secretarul general al partidului. În procesul de conducere a activității economico-sociale, în munca întregului front ideologic se impune cu caracterul unei norme de conduită permanente, al unei legi morale, angajarea cu maximum de competență, de eficiență și creativitate în împlinirea sarcinilor concrete ale fiecărui domeniu. Măsura faptelor, capacitatea de a învăța mereu, de a înțelege noul și a-l aplica, refuzul dogmelor și renunțarea la orice formă de a escamota neîmplinirile în spațiile unei autocritice de circumstanță — teată doar câteva dintre temele de meditație și de acțiune neîntreziată pe

care ni le propune recenta **Expunere**.

Documentul la care ne referim are trimiteri expresive către domeniul nostru de activitate, presa, literatura contemporană având sarcini de mare responsabilitate în procesul de făurire a unei conștiințe noi care să exprime plenar nivelul dezvoltării generale a patriei. Subliniază tovarășul Nicolae Ceaușescu: „**În întreaga activitate politico-educativă va trebui să angajăm cu și mai multă putere uniiile noastre de creație din domeniul literaturii, muzicii, artei plastice. Ele trebuie să participe activ, prin toate operele lor, la promovarea concepției revoluționare, a principiilor socialiste, a politicii partidului nostru, la ridicarea nivelului general de cultură al maselor, al poporului. Presa, radioul și televiziunea, cinematografia, teatrul, în general toate mijloacele de informare și educație trebuie să-și perfecționeze activitatea, să o axeze într-o măsură mai mare pe problemele generale ale dezvoltării patriei, ale activității politico-educative de ridicare a nivelului general de cultură al întregului popor.**”

Tată de ce, astăzi mai mult decît oricînd, lucrările noastre trebuie să-și aibă miezul în pulsul viu al realității, să vorbească despre oamenii între care trăim și pentru care scriem, despre viața lor complexă, despre întemeierile în care își zidesc gândul și faptele. A refuza aceste teme, ca scriitor, ca om de cultură înseamnă a te refugia într-un tînut sterp, a-ți tăia punțile de comunicare cu semenii tăi. Cele mai valoroase lucrări ale literaturii române contemporane exprimă în cel mai înalt grad acest proces de asumare a realității ca pe un blazon de noblete, ca pe o datorie de conștiință a artistului-cetățean.

Expunerea tovarășului Nicolae Ceaușescu, program teoretic de excepțională anvergură ce dimensionează întreaga viață spirituală a națiunii române în perspectiva acestui sfîrșit de mileniu, oferă creației noastre, muncii noastre în spațiul de suflul al limbii române, orizonturile cărora trebuie să le dăm consistența unor lucrări literare capabile să rămînă în timp ca mărturie adevărate și încărcate de frumusețe despre momentul istoric pe care îl trăim și prin care ne legitimăm acasă și în lume.

N. D. Frunteletă

Tablou de Eftimie Medăciu

Semnificații în Mai

Răsfoim filele de început de mai într-un mînușchi de raze sărbătorești. Și ele se leagă între ele asemenea firii din care vin și către care se duc amintindu-ne de fiecare dată că aparținem unei patrii care și-a făcut chiar și din ideea de primăvară unul din momentele sale eroice, fundamentale. La 8 mai 1921 se petrecea acel act fîuritor de importanță epocă pentru destinele moderne ale României, crearea Partidului Comunist Român. La 9 mai 1877 se proclama independența de stat, victorie cucerită pe cîmpul de luptă și fîurită cu jertfa și truda unui popor pe atunci de jîrîni. Relația mi se pare pe de-a-tregul covîșitoare. Pentru că ceea ce mai tîrziu apărea pe scena istoriei ca act al conștiinței politice muncitorești — partidul comunist — mai înainte, pe filiera ideii de independență și libertate, se realiza ca un lung și stîruiitor drum. Distanțate în timp, dar apropiate prin rădăcina aceleiași apartenențe, momentele respective sînt o conștiință a primăverii. Și ne-a fost dat ca tot primăvara să putem sărbători și una dintre cele mai mari victorii ale umanității, înfrîngerea fascismului, sfîrșitul războiului fascist. În dubla semnificație a zilei de 9 mai se află multipla rîsfrîngere a condiției noastre de azi și într-un anume fel ea este chiar simbolul care acoperă sau către care vin aproape toate izvoarele istoriei țării.

Actul fîuritor de la 8 mai 1921 îl aduna și-l întreaga pe cel al independenței de la 1877, pentru că el sî însemne și așa primă logică a alianței muncitorești-jîrînești, premiză și platformă totală a unei lupte care

Aurel Dara

Continuare în pag. a 2-a

Patria ca lirism

Obirșia ardeleană peecălăstese solemnul lirism al lui Ioan Teșca („Cu lumina sufletului”, 1977) și îl definește auit în aspectul exterior, care e al unui tradiționalist înzestrat cu inventivitate și în conștiința sufletescă, dens și profund, păstrînd pînă și în euforie o urmă de dramatism. Poetul, care este unul dintre cei mai dotați, sub raport estetic, dintre cei apăruiți în ultimii cinci-sase ani, dezvoltă o tradiție transilvană a cărei vigoare e în afara discuției și năvălește, cu toate acestea, a propune o soluție proprie, inconfundabilă. Gînd, de altminteri, laudabil și nu de puține ori transportat în expresie, căci tradiționalismul lui Ioan Teșca este unul creator și un stimul pentru formule apte a defini o voce cu individualitate. Această combinație nu-i de neîmăgănat și putem zice că, dimpotrivă, ea se recomandă atunci cînd, prin conformitate sufletească și adevăzuri, poetul tinăr e inclinat a cultiva o lirică de solemnitate și dedicată cîntărilor permanente. Tradiția rămîne a fi, în aceste situații, un punct de pornire verificat estetic prin valori și care absolvă pe poet de încercări inutile și al căror deznădămînt e, adeseori, o confirmare a formulelor încetățenite. Acceptînd fără sovărire valorile tradiției, Ioan Teșca socotește că o înaintare în termen propriu abia de aci încolo se poate face, respectînd cadrele pe

PREZENȚA TINĂRULUI SCRITOR

care o evoluție literară îndelungată le-a stabilit și a documentat, prin ele, creația de valori. Poetul începe, de altminteri, prin astfel de exerciții unde se observă o caligrafie minuțioasă cîștigată prin atenția față de model: „Revers de iarnă, albe datini / ce umplu cerul inimii, cîmpia / cu-nfiorarea imnului din paltini / sub semnul stelei mele. România // Sfioasă seva-n anotimp răzbate / spre mugurii din ginđuri și livezi / albastre primeneli îmbracă sate / în primăvara jocului de țezii”. Acestea, ca și altele, de acest fel: „Voievodala-ți mină de țărăn / întînsă pe destinele cu griuri / eu ți-o sîrui la început de an / ca un drumet îngenușcheat la recei // Si mă petrec la sacrele-ți izvoare / născute dint-un fluier de străbun / iar

Artur Silvestri

Continuare în pag. a 2-a

PARTIDUL — centrul vital al națiunii

drumul lung și eroic străbătut de Partidul Comunist Român — de la crearea sa în 8 mai 1921, și pînă astăzi, în contemporaneitatea cea mai exactă a patriei — atestă o istorie auit de complexă și de dinamică, tocîi în dreptul numelui său s-au putut scrie, înt-adevăr, cele mai luminoase pagini ale vocației de libertate și independență a poporului, o epopee vastă a înaintării României spre cele mai înalte culmi ale progresului și civilizației socialiste. Istoria a îndreptătit partidul cu o apartenență de fond, inescutabilă, la cele mai profunde și mai scumpe idealuri ale existenței noastre ca patrie și popor. Pentru ca partidul, la rîndul lui, să confere istoriei un sens înalt și fîuritor, ca expresie a acțiunii conștiente a poporului, ca argument al asumării de către acesta a propriului destin. Primăvara creării partidului nostru comunist este, de aceea, primăvara țării, lupta partidului, este temeiul de gînd și de conștiință al patriei, chemarea spre înaltele orizonturi ale muncii și creației, pentru edificarea materială și spirituală a socialismului și comunismului pe pămîntul românesc.

Inspirînd, organizînd și conducînd toate marile bătălii pentru dobîndirea și afirmarea drepturilor fundamentale ale poporului, inspirînd, organizînd și conducînd toate marile transformări revoluționare prin care România s-a înscris decisiv pe orbita dezvoltării socialiste multilaterale și a fîuririi unui întreg sistem de valori economice, moral-politice și sociale care să-i schimbe radical înfățișarea și să-i configureze un nou statut în lumea contemporană, partidul și-a legitimat însuși rolul său conducător, forța sa vie, catalizatoare, care emană de la trecutul înaintat de luptă, de prezentul glorios, de viitorul pe care ni-l inspiră și către care îndreaptă lumina de conștiință a întregii națiuni.

Congresul al IX-lea al partidului reprezentiv, așa cum se știe, evenimentul al inaugurării al epocii pe care o trăim. Prin importanța și semnificația sa, el se înscrie în linia acelor momente de vîrf ale istoriei care, pe măsura trecerii timpului, își dobîndesc o tot mai pregnantă confirmare și o înțelegere care se transformă într-un permanent și esențial reper. Partidul însuși a cunoscut atunci o revigorare a spiritului său revoluționar. Și o extraordinară cuprindere a problematicii fîuririi noii societăți, într-unul din cele mai active consensuri de cerințe și posibilități și după criterii care angajau pe deplin gîndirea și acțiunea creatoare. Alegerea în fruntea partidului a tovarășului Nicolae Ceaușescu a însemnat revirimentul de conștiință al întregii națiuni. Tezele și principiile formulate de secretarul general al partidului, orientările sale în materie de gîndire și practică socială au condus și conduc de atunci spre noi abordări ale realității, spre transformări și împliniri epocale. Însăși fundamentarea rolului și locului partidului în societate, defuzarea sa ca centru vital al națiunii și, în consecință, a situației pe alte coordonate, la noi altitudinii și cu alte rezultate, a întregului proces de edificare socialistă reprezintă una din laturile de fond ale opereii teoretice și practice a tovarășului Nicolae Ceaușescu, marea contribuție prin care secretarul general al partidului îmbogățește și înfrumusețează conștiința și idealurile unitrii au dobîndit prin partid o nouă accep-

ție, aceea a unității de voință și acțiune ca fundament politic și social al celor mai cetezătoare aspirații și împliniri. Militantismul culturii și artei emană de la partid și are, prin ideologia partidului, prin gîndirea și opera secretarului și a tuturor muncii și creației, un suport nou de verticalitate a spiritului și profunzime a înnoirii creatoare. Dar acest militantism este specific tuturor domeniilor de muncă și viață și este cert că, în esența sa, el este o trăsătură a însuși spiritului revoluționar.

Reprezentativ pentru anii epocii noastre, spiritul revoluționar este și un mod de a consacra prezentul prin mari și inconfundabile cîntări. Congresul al XIII-lea și Conferința Națională ale partidului conferă, prin programele și hotărîrile adoptate, o imagine cit se poate de elocventă asupra eforturilor muncii și creației în sfera cărora se cuprind nu numai noi perspective și bilități ale dezvoltării intensive în economie, în știință și cultură, ci și o nouă calliată a acestora, o nouă viziune care, întemeiată pe cunoaștere, pe răspunderea și angajarea patriotică, revoluționară, să conducă la accelerarea progresului material și spiritual al patriei, la înscrierea României pe orbita unei țări socialiste cu dezvoltare medie. Dinamica unei noi perspective se află în imaginea de azi a muncii și creației iar dimensiunea acesteia înseamnă înfăptuirea întocmai a obiectivelor actualului cincinal, un larg nivel de profesionalitate și conștiință politică revoluționară. Din experiența acestor ani se desprinde certitudinea viitorului, pe această experiență se rezază orizontul de mine al patriei.

Sărbătorind primăvara creării partidului, sărbătorim destinul istoriei prezente și viitoare. La mărșă actului fîuritor de odinioară stau azi, mărturie ce înfruntă secolele, cîntările epocii Nicolae Ceaușescu. Prin ele vorbește însăși conștiința poporului român, vorbește generațiile care, martore și participante active la cea mai prodigioasă și mai reprezentativă construcție din toată istoria patriei, s-au construit și se construiesc ele însele în lumina unei mari și revelatoare condiții.

Luceafărul

TINĂR ÎN AGORA

Ieșirea de sub munte

In viața cea de toate clipele mă numesc Ștefan Ciocă. Ciocă desemneză în Valahia, niște piese de la războiul de țesut, iar în Ardeal, războiul de munte. Mai însemnăș birf de munte sau de deal. Bunicii mei dinspre tată, în fiecare toamnă sere iarnă, pleacă și ei cu oile spre Brăila, și poate mult mai încolo, prin Europa, pe drumurile transhumanței, ultima oară, cînd mai îmbrățișau într-o ultimă privire vatra satului, se aflau pe ciocă dealului, după care apuneau înțioș, pentru multă vreme. Bunicii mei dinspre mamă au fost, și ei, tot țărani. Au trăit după rînduielele cele străvechi, iar după ce au dat vieții lor un rost s-au retras, decenți, în întîrșimul satului care este mai mult pădure și vîuie, vorbă din adînc. Iată, scriu „s-au retras, decenți...” și spiritul meu se revoltă. Moartea nu poate fi decență. Știu asta încă din copilărie.

S-a bătut multă monedă pe ideea că românul a privit moartea cu seninătate și, pentru aceasta, că este lipsit de tragism, uitîndu-se că aceleași argumente care pledează pentru resemnarea românului pot fi folosite, cel puțin în egală măsură, cu sensul de provocare a morții, ca sforțare de a

Ștefan Ioanid

Continuare din pag. a 6-a

RECAPITULĂRI

Recuperarea umanității mioritice

„Recuperarea unei umanități mioritice” (C. Stănescu) este specifică și nuanțată. Drumul etnelui de Ion Lăncrăjan. Aici este valorificat cu autoritate și înțelegere deosebită, simbolul munei mioritice. Se întîlnește aceeași modalitate a infiltrării mitice în planul unei realități date. Impactul acesteia din urmă cu folclorul este mai puternic și mai direct decît în alte scrieri ale lui Ion Lăncrăjan. Este și motivul pentru care simbolul Mamei, ortografiat mereu cu inițiala în majusculă, îl găsim de la început înscris pe coordonatele titlului. Ne întîmpină mai întii imaginea psihologică a Mamei, care în miez de noapte, în condițiile unei vifornice cumplite, asteapă cu înfrîngere posibilă iminentă a întîlnirii în casă a celor doi fii ai ei: unul întors în țară ca spion „imperialist”, celălalt ca ofițer intransigent încadrat în trupele de securitate. Proporțiile dramei ne sînt sugerate prin suflul frămîntat al Mamei, care seamănă cu vifornia de afară. Starea aceasta de încordare se amplifică mereu pînă în finalul narațiunii, subliniindu-se „cum umbra ea prin casă îndurerată și înnebunită, cu suflul rupt în două”. Înălțimea simbolului e susținută prin analogia cu unele variante ale Mioritei, în care ciobanii adversari apar drept „frați de cruce”, sau pur și simplu „frați”. În niciuna dintre acestea confruntarea dintre ei nu se face în prezența Mamei. Este puțin probabil că autorul a urmărit de la început o asemenea modificare în structura mitului. El se arată mai curînd fidel analizei datelor realității, în care infiltrările mitice se produc oarecum de sine. Așa se prezintă, spre exemplu, asemănarea pe care o face învîșătorului satului, „domnul Crudu”, între legenda Vrîncioaie și Raveca lui Pîlu, care, rămasă văduvă de timpuriu, crește singură, luptîndu-se cu greutățile, șapte feciori. Alte personaje, participante la sezători, în care Raveca își dezvoltă talentul, îi subliniază, ca din întîmplare, simbolicele legături cu

mitul: „Ia tăceți și ascultați pe nană Ravecă! Fîindcă ea, mamă dragă, le știe pe toate! Li mai ceva ca Pălîmășoie! Parcă-ar fi muma-mumelor!”. Pentru toate acestea, în colectivitatea folclorică, în care are un loc de frunte, Mama trece drept „năzdrăvănașă”. Paralel cu această imagine folclorică a Mamei se întregesc și imaginea ei socială, așa cum se prezintă aceasta în propria sa conștiință. Personajul dezvoltă scene diverse de viață, cu bucurii, iubiri, necazuri, amintiri cu cei cinci copii morți în război și cu cei doi rămași încă în viață. Nu uită cînd a fost re și nechibzuită,

Dumitru Bălăeș

Continuare în pag. a 2-a

ATITUDINI

„Sursele potrivite” există

(PENTRU O ISTORIE A MENTALITĂȚILOR ÎN SPAȚIUL ROMÂNESC)

Titlul acesta nu-mi aparține: l-a formulat mai tinărul meu coleg de breasla Alexandru-Florin Platon, punîndu-l în fruntea unui interesant articol tipărit în seria de istorie a Analelor științifice ale Universității „Al. I. Cuza” din Iași (tom XXXII, 1986, p. 82-86; o versiune puțin scurtată și fără note a apărut și în „Dilema”, an. XXV nr. 112-113, iunie 1986, p. 13). L-am împrumutat pentru însemnările de față nu în intenția unui răspuns polemic, ci cu gîndul de a continua discuția, plecănd aceeași cauză, chiar dacă pozițiile noastre față de problema în dezbateră nu coincid. Sau poate tocmai de aceea!

Sintetica prezentare a stadiului cercetărilor asupra mentalităților, cu care începe Alexandru-Florin Platon, la ca model istoriografia franceză, unde începuseră a fi făcuți de mult: studii ca ale lui Lucien Febvre despre sensibilitate în istorie, moartea în istorie, teroare, sentimentul siguranței, necredință, vrăjitorie etc. sînt clasice. Cercetările ulterioare, pornite din același îndemn și din același interes, au anexat „progresiv istorie” mentalităților un ansamblu de teme noi, pînă atunci ignorate: regimul de muncă, familia, viața familială, atitudinea față de problemele majore ale existenței: viață, moarte etc.,

Ștefan S. Gorovei

Iași, 14 aprilie 1988.

Continuare în pag. a 2-a

PARTIDUL-CENTRUL VITAL AL NAȚIUNII

IN NOUA ETAPĂ A CONSTRUCȚIEI SOCIALISTE ȘI IN PERSPECTIVĂ CREȘTE ȘI MAI MULT ROLUL POLITIC CONDUCĂTOR AL PARTIDULUI ÎN TOATE DOMENIILE ACTIVITĂȚII ECONOMICO-SOCIALE.

ACEASTA IMPUNE PARTICIPAREA ACTIVĂ A CADRELOR PARTIDULUI ÎN CONDUCEREA TUTUROR SECTOARELOR. PARTIDUL NOSTRU COMUNIST ȘI-A ASUMAT RĂSPUNDEREA DE A CONDUCE ÎNTREGUL POPOR PE CALEA NOII ORINDUIRI SOCIALE SPRE O VIAȚĂ DEMNĂ ȘI LIBERĂ !

PARTIDUL NU TREBUIE SĂ DEVINĂ UN CLUB DE DISCUȚII GENERALE, CI SĂ ACȚIONEZE CA CENTRU VITAL AL ÎNTREGII NAȚIUNI.

NICOLAE CEAUȘESCU

(Din Expunerea „Cu privire la unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale”)

Militantismul culturii

Să constatăm de la început că realitățile lumii creației, ale culturii, n-au fost și nu sînt altele decît acelea ale țării și ale oamenilor ei, într-o expresie care urmează îndeaproape istoria și o legitimează la scara tuturor momentelor și valorilor ei esențiale. Militantismul — căci asupra acestuia vrem să stăruim puțin — este intrinsec vocației autentice și el acoperă în bună măsură însăși istoria culturii și artei românești. Izvoarele duc spre frământări și căutări de esență prin care creatorii din oricare gen de manifestare artistică nu s-au sfîșit să se afirme ca militanți ai spiritului patriotic și chiar ca doctrinari ai acestuia, servind din toată puterea ființei și abnegației lor cauze și adevăruri înalte, într-un scop care-i făcea nu numai părtași la istorie, ci și protagoniști de seamă ai acesteia. Momentul patruzeci și opt, bunăoară, este deja un clar și stăruitor argument. Militanții într-o dublă calitate — aceea de scriitori și revoluționari — fac arcul de boltă al acelor vaste și temerare mișcări al cărei prim și cel mai important rezultat a fost actul celei dintîi uniri și, odată cu aceasta, așezarea bazelor spiritului național în cultură și creație, emanciparea prin cultură. Momentul independenței de la 1877, victorie obținută pe cîmpul de luptă, dar și pe acela al spiritului, consacră odată mai mult ideea de militantism și-l conferă deja amploare și forță de tradiție.

Cauzele mari inspiră și atrag energiile creatoare, situîndu-se într-o permanență și necesară convergență de spirit. Scriitorii au totdeauna o patrie, scriitorii vorbesc despre patrie și sînt, în multe privințe, unul dintre factorii ei exponențiali. Militantismul nu este doar un criteriu ci însăși rațiunea de a fi a culturii. Momentul marii uniri, act încheiat de la căruia producere sărbătorim în acest an șapte decenii, nu a găsit cultura într-o altă ipostază decît aceea a implicării în miezul evenimentelor istorice care aveau loc și din perspectiva cărora ea își făcuse o cale nu mai puțin combatantă, eroică prin chiar scopurile și arderea cu care le servea.

A fi al timpului tău și al patriei tale nu este numai un postulat, numai o rivină testamentară a literaturii și artei, ci un corolar de constință al întregii existențe în toate sferile gîndirii și practicii umane, în economie, în știință și cultură, în politică, morală, în etică. Militantismul ca valoare de referință pentru muncă și creație are înfinat mai multe motivații, mai multe mobiluri și justificări azi, cu cît în lumea experienței teoretice și practice pe care o reprezintă făurirea unei noi societăți și a unui nou om, a unei constințe noi, revoluționare, s-au produs și se produc transformări de esență, se înaintează nu pe unități infime de timp sau pe domenii unilaterale, ci într-o strategie globală, pe durate mari și cu programe care privesc viitorul în adîncime, corelate și formînd un tot mai prodigios și necontenit consens de cerințe și posibilități. Militantismul nu este prilejul ci chiar cauza indispensabilă a gîndirii și acțiunii creatoare, condiția de fond a spiritului revoluționar. Mă gîndesc la toate acestea în urma lecturii magistralului document care este recenta Expunere a tovarășului Nicolae Ceaușescu intitulată Cu privire la unele probleme ale conducerii activității economico-sociale, ale muncii

ideologice și politico-educative, precum și ale situației internaționale. Importanța decisivă a tezelor și orientărilor cuprinse în această Expunere rezidă în desăvîrșita lui actualitate dar, dincolo de aceasta, există, cred, și o pondere mai nuanțată a perspectivei, acel sentiment al viitorului care trebuie în permanență și în chip laborios pregătit în toate componentele și răsfîrîngerile sale, există acea dimensiune a militantismului pe care secretarul general al partidului îl definește ca pe o stare a conștiinței revoluționare. Nu este pentru prima dată cînd sint abordate asemenea probleme, dar acum, în noile condiții ale trecerii țării la stadiul de țară socialistă mediu dezvoltată, reflecțiile, tezele și orientările în materie de conducere și organizare socială, de înlăptuire a programelor adoptate cunosc parcă o acuitate mai mare și este semnificativ în acest sens însuși modul în care este văzută activitatea politico-ideologică, o activitate care, așa cum subliniază secretarul general al partidului, trebuie să devină o forță mai puternică, să se transforme, dacă se poate spune așa, într-o adevărată forță motrice a înaintării întregului nostru popor pe calea socialismului și comunismului. Referiri speciale se fac la adresa creației — ele privesc rolul și locul culturii și artei în societate, în procesul mereu viu și înnoitor al edificării conștiinței înaltate, revoluționare. Sînt răspunderi înalte și așteptări pe măsură, condiția creatorului de literatură și artă nefiind alta decît aceea a muncii și vieții poporului său, a muncii și vieții patriei sale. Și aceasta dintr-o permanență perspectivă a semnificației, a militantismului. Realitatea nu se contemplă pe sine, ea se transformă și cere eroi înfăptuitori. Creația este, nu în ultimă instanță, și o problemă de atitudine: ce construim pe calea culturii și artei — aceasta este și poate fi înțelegerea, aceasta este și poate fi modul în care, prin scris, înțelegem să slujim cunoașterii și și autocunoașterii, relevării unui cit mai limpede și mai puternic edificiu de conștiință. Modelarea — pe planul ideilor, al gîndurilor și sentimentelor noastre fundamentale — a realității pe care o trăim și din inima căreia pornesc și toate izvoarele inspirației, reprezintă, în viziunea militantismului care este funciar culturii și artei, opera de căpătîi a fiecărui talent și a fiecărei vocații autentice. Dar și răspunderea de la care nu avem dreptul să abdicăm niciodată.

A. I. Zăinescu

Tablouri de Vitalie Nereuț

Tablou de Vladimir Șerban și Ion Bițan

FILE DIN CRONICA VIE A REALITĂȚII

Argumentele conștiinței comuniste

Situată în partea de vest a Capitalei, pe Dealul Spirii — nume intrat în istorie și ca tranșee eroică a luptei pentru dreptate și neam — intră în componența „Vulcan” a constituit, continuă să fie cadrul solar a mii și mii de destine umane. Pentru o parte reprezentativă a clasei muncitoare din cel mai mare oraș al țării, „Vulcan” înseamnă acel spațiu generos de muncă și existență ridicat la prestigiu emblematic. A fi muncitor la „Vulcan” (inginer, tehnician, maistru, economist, funcționar...) — iată un titlu de mîndrie, rostit adeseori cu nedismulată satisfacție. Generații și generații de oameni s-au format la școala „Vulcanului”, au muncit la „Vulcan”, s-au bucurat la „Vulcan”, s-au necăjit la „Vulcan” — într-un cuvînt, au trăit și-au respirat prin porii de viață și aspirație ai acestei puternice cetăți muncitorești. Un drum, astăzi, la „Vulcan” — este de foc inconfundabil tot mai stăruitor de silueta noilor și moderne blocuri de locuințe — echivalează cu o debarcare într-un univers înedit și palpabil, în care oamenii și uneltele se întrec într-o necontenită voință de desăvîrșire.

MAI MULTE FELURI DE-A SPUNE „A ÎNVĂȚĂ”

Alexandru Nicolae, secretarul comitetului de partid pe întreprindere, mă asigură că la „Vulcan” există mai multe feluri de-a învăța, că acest verb cu multiple semnificații cunoaște tot altele moduri de conjugare — toate, toate, în timpul prezent al acțiunii. „Ar fi mai înțîi, îmi spune el, un mod de-a învăța din experiența de muncă și luptă a înaintașilor — iar din acest unghi de vedere, la „Vulcan” există o bogată tradiție. Un exemplu: numai în șapte luni ale anului 1912, muncitorii de la „Vulcan” au declansat nouă greve, despre care presa vremii — între care revista „Fier și metal” — vorbea ca despre o mină de aur. Într-o scrisoare în cronică luptei proletariului din România înaintea primului război mondial. Avîntul economic dintre cele două războaie este însoțit de un și mai puternic avînt revoluționar, care la „Vulcan” — apreciază ziarul „Socialismul” — își află un ferment dintre cele mai puternice și curate. Partidul Communist Român are aici celule solide, comunisti călîți pentru toate for-

mele luptei politice. Așa cum, după preluarea duteii de către clasa muncitoare, vulcaniștii se află în primele rînduri ale luptei pentru făurirea noii societăți. „Orice om care vine să lucreze la noi — precizează secretarul de partid — ia cunoștință de toate acestea, odată cu completarea fișei de angajare. În scopul educației politice, patriotice, revoluționare am amenajat un muzeu anume, cuprinzînd vestigiile ce vorbesc de lupta muncitorilor de la „Vulcan”. Dincolo de mîndria că sîntem urmașii unor asemenea înaintași, această tradiție ne menține mereu viu spiritul revoluționar, înțele astăzi ca un suprem efort de muncă și credință, de achitare exemplară față de sarcinile incredinate de partid, de societate.”

Un alt mod de-a învăța este cel presupus, firesc și curent, de sensul de bază al verbului: a-ți însuși o seamă de cunoștințe, de deprinderi; a studia. În această ordine de idei, „Vulcan” este o școală cu program non-stop și cursuri care nu se termină niciodată. Se învață de la cea mai tină vîrstă pînă la cea mai adîncă maturitate. Se învață, în primul rînd, la școala-școală, actualul Liceu Industrial nr. 3, clădit și el pe temelii vechi și bogate tradiții. Foarte mulți din cei cu care am discutat în întreprindere au absolvit această școală: muncitori, maistri, ingineri — inclusiv secretarul comitetului de partid. La ora de față — îmi oferă amănunțit profesorul Virgil Bădescu, director adjunct al liceului — institua funcționează cu: școală profesională, curs de zi; liceu, trupa I și II, curs de zi și seară; școala de maistri, seară. Aproximativ 2400 de elevi urmează aceste forme de pregătire, jumătate la zi, jumătate la seară. Specialiști de marcă — Dumitru Rîzescu, Ștefan Olaru, Ilie Nicula, Constantin Gheorghie — le predau elevilor cunoștințele legate de meserie; alături de ei trudează, intru matematică, fizică, chimie, întru istoria patriei și frumoasa limbă română — Ion Stancu, Doina Corcoțol, Marilena Titlărică, Virgil Bădescu, Ion Nistor. Calitatea pregătirii și constința acestor viitori muncitori reies și din faptul că, în cadrul practicii efectuate în atelierul-școală, ei fac producție din planul uzi-

Continuare în pag. a 6-a

Ion Andreiță

Tinerete

Explozie de muguri
Și flori
Luminind cerul
Deveniri noastre
Puterea de a fi
Și a crede
În nemurirea
Iubirii
Din care se înalță
Ca un stejar
Destinul de azi
Și de mine
Al patriei
Cîntorit înțelept
Și vizionar
De tovarășul NICOLAE CEAUȘESCU.

Gînduri despre partid

A fi acolo unde se nasc sub tîmple
Ale țării fără seamă epopei
A fi acolo, trînd să se întîmple
Nașterea perpetuă a marilor idei.

A fi acolo unde rațiune supremă
E dreptul la viață în pace deplină
A fi acolo, cu brazii în stemă
Și-n steaua arzîndă pe bolta senină.

A fi acolo unde primăvara țării
Suie din dimineața faptelor curate
Vișind la piscul, lumină în țării
A căruia strălucire, Partidul o arată.

Geo Călugăru

Ferestre deschise

Sărbătoare a patriei, a gîndului din veac,
A celui pe care în mine îl port
În clipa aceasta-mi pilgîie-n prag
O flacără albă, semn bun pentru rod.

Aer al păcii. Fervoare a muncii.
Elogiul roștit de poet poate fi
Ca simburile-n fruct, ca murmurul luncii
Invadate de-un nis cristalin de copii.

În clipa aceasta, din verdele griu
O pasăre cîntă suavă, îndemnînd
La reintregire picătura de riu
Rămăsoa în palmă, polenizată de gînd.

Creșii își lasă miremele sincere
Să-nvăluie steagurile arborate anume
Transfigurînd cu mătoasă lor atîngere
Chipurile noastre — ferestre deschise
spre lume.

Noi

Noi cei de ieri, noi cei de mine,
trecînd cu patria etape,
privind lumina dintr-o piine
și ridicîndu-i stîlpi din ape,
de crin topit, slujim făptura
desăvîrșită a unui riu
și nu desfacem amătura
marelui pod cuprîns în griu
și nu oprim din revărsare
istoria ci-i facem vad
în sufletele noastre clare
ca-ntr-un pămînt tot mai bogat.
Noi cei dintîi, noi cei eterni,
umplîndu-ne de adevăr,
trecem cu patria prin ierni
și primăveri spre-un simplu măr
să-i învîtm rostirea unui
poem în dulcea noastră limbă
cînd sîntem deveniri unu-
și toate-n patrie se schimbă
și toate se-mplesc precum
destinul fructului pe ram
și sîntem pururi împreună
spre-a izbîndi, cu-ntr-un neam.

Ion Popescu

Pace

La vreme de rouă
ies fluturii mistuiți de dor
din crisalide.
Mierle-n extaz surpăntunerul,
trînd privighetii îndoace lumina,
iar eu — lacrima cerului —
care-ntr-un bob locuiesc,
implinesc gestul șoptit al țăranelui
ieșit să-nțîmpine-n pridvorul dimineții,
adînc și egala respirație-a pămîntului.
Dinspre acest țînut, care de peste
două mii de ani doar apele iubirii
le cunoaște, se ad chemări pentru
salvarea astrului viu și neamul,
pasăre dînd la porțile încrederei
trage peste-al vetrei trup,
întreaga omenie a pămîntului.
Pruncii — căroră drumurile le știu mersul —
și vîzduhul le cunoaște înălțimea zborului
ies în întîmpinarea păsării albe din cuvînt
iar eu — care-ntr-un bob locuiesc —
scriu pe fila de aur a lanului vieții,
cel mai frumos pom care se cheamă: Pace.

Nicolae Dimbovițeanu

E cumpăna fîntinilor curate

Partidul este cîntec despre țară
Despre un brav și ne-nfricat popor
Trînd frumos în vatra-i milenară
Sub soarele vibrînd a tricolor.

Partidul este oaste fără număr
De muncitori țărani și cărturari
Care veghează umăr lângă umăr
La tîmpla țării, demni și temerari.

E greu urcusul, panta e abruptă
Și multă muncă e și multă luptă
Ș-avem a țară cum visau străbunii;

În inima fierbinte de cetate,
Partidul, centrul vital al națiunii,
E cumpăna fîntinilor curate.

Ștefan Iovan

Viorel Martin

Lumina din oameni

În ultima săptămîină a lunii trecute, în pragul sărbătorii mai sîntătoase, hidroenergeticienii de la A.C.H. Sîrîu au raportat, așa cum s-au angajat, terminarea lucrărilor din subteran, asigurînd condițiile necesare pentru punerea în folosință a galeriei de aducțiune care va lega lacul de acumulare cu centrala electrică de la Nehoias — prima din salba celor ce urmează a fi construite pe rîul Buzău, artera hidrografică cea mai importantă din Curbură Carpațol. Evenimentul a fost pregătit cu migală, de-a lungul unui an care se detașează în biografia întreprinderii prin intensitatea eforturilor și dăruirii.

În august trecut, după ultima și cea mai importantă străpungere, se putea circula de la un capăt la altul pe acest viitor drum de apă. Ce fusese mai greu părea desăvîrșit... Etapa care se anunța nu era însă cu nimic mai ușoară. Începeau betonările și injecțiile. Galeria trebuia consolidată, legată strîns de stîncă prin care își făcuse loc, pentru a rezista apei și timpului. În spațiul limitat pe care îl putea oferi un inel cu diametrul de 3,70 m se instala un nou sanțier. Numai cel care pătrunde într-o asemenea univers poate înțelege ce înseamnă lumina aceasta a muncii. Aici, oamenii sînt atît de apropiati, încît al sentimentului că formează un singur trup pe umărul căruia se sprijină întregul munte; aici, fiecare zi de muncă e un exemplu de curaj, de responsabilitate.

Pe 25 aprilie, cînd s-a făcut recepția lucrării, am coborît în subteran pentru a doua oară. Minerii își încheiaseră misiunea și se retrăseră la suprafață. Pe toată lungimea ei, aducțiunea era în întregime degajată. Toate instalațiile, cablurile și utilajele fuseseră deja transferate pe alte fronturi de lucru. Linistea, întinerul și strînsăoarea pereților de beton ne întîmpină cu ostentatie. Inginerul Traian Sănătescu, proiectantului general al amenajărilor de la Sîrîu, nu face parte din comisie, dar socotește prezența sa aici și necesară și obligatorie. Asemenea minerilor, cei care au asternut pe calc povestea acestei lucrări, în cele mai mici detalii, trăiesc nedismulată emoția receptiei. Aici

mai coborît cu noi în subteran și șefii celor două brigăzi care au lucrat la acest obiectiv: Emil Hîncu și Gheorghe Teodorescu, Nicolae Balica și Iulian Zaharia, precum și dirigintele de șantier Viorel Sandu ș.a. Comisia examinează atent cămășuța din beton, verifică imbinările acesteia, controlează fiecare supapă instalată unde apa freatică n-a putut fi în nici un fel potolită. Zona din apropierea prizei, unde galeria se conectează la lac crease mari probleme minerilor. Stîncă nu era de calitate, se supra ușor, se semnalasera gaze, pinza freatică răbufnea cu o forță rar înțîlțită. Frontul acesta a fost atunci încredințat unuia dintre cei mai buni mineri ai Sîrîului, șeful de echipă Vasile Panait. Fiecare metru liniar pe acest tranșon, pînă la batardeu, (poarta metalică prin care apele pătrund în galerie) a fost o luptă cîrîcîncă cu îndărătnicia naturii.

Se fac observații, se notează, nu se discută în contradictoriu. Cizmele se mișcă încet în apa care acoperă talpa galeriei pentru a depista eventualele resturi de stîncă de dimensiuni prea mari, care, antrenate în centrală, ar putea cauza defecțiuni turbinei. Sînt porțiuni unde rosturile dintre inelele turnate creează ușoare denivelări. O echipă care vine din spate va primi observațiile și va face remedierile pe loc.

Sîntem la jumătatea drumului, acolo unde, cu puțin timp în urmă răspundea putul de la Înselata, principala gură de acces între Sîrîu și Nehoias. Numai despre locul acesta, despre întîmplările pe care le-au trăit minerii aici și s-a putea scrie o carte; aici, ca oriunde, a fost mai greu, au fost trimiși să lucreze cei mai buni; aici a făcut stagiatură inginerul Petre Chitan și s-a decis să rămînă pe acest șantier. Asemenea galeriei de acces de la Cașoca, putul a fost acum betonat. Rînd pe rînd, ferestrele subteranului se înclîd pentru todeauna.

De la Înselata în aval ne deplasăm parcă mai repede (sau poate fi doar o impresie), pentru că

nivelul apei din galerie nu ne mai ajunge decît pînă la glezne. Undeva, pe acest tranșon, într-o duminică din vara trecută, împreună cu inginerul Corneliu Andrei, directorul întreprinderii, am stat de vorbă cu niște mineri din Argeș veniți să dea o mîină de ajutor Sîrîului, care se înscrisese în 1988 cu punerea în funcțiune. Neamplomenii acesti oameni ai T.C.H.-ului, exemplară solidaritatea lor muncitorească, revoluționară!

Cînd am ajuns la Nehoias, se lăsase deja seară. Afară era frig și moină. Fulguese toată după-amiază.

A urmat recepția centralei electrice. Primul grup energetic putea fi pus, în orice moment, în funcțiune. Echipa care formează acum întreprinderea este înalt calificată și are o experiență bogată în lucrările de construcție. În jurul turbinei pusă în mișcare de forța apelor, unii prin aceeași înegălbă bucurie a muncii împlinite, hidroenergeticienii inaugurară cea mai nouă vatră de lumină a patriei.

Ștefan Iovan

Viorel Martin

cleopatra lorințiu

Abur

și aboseala e un rug pe care arzi incetșor în aburul primăvarațec pedeapsa mea pare un mit și aboseala e o moarte străină de culcușul ei, purificare îndoită într-un aproape straniu schit. Oasele mele sfărâmate, mîntea mea pierde luminoasă, pe pajiste dîntre senzații copii se fugărește rîzind, statu așteptînd un semn anume iluminată de-o nădejde și aboseala se prelinge prin sufletul descoperit.

Mică dramă

Pe liniște-nunecoasă frezia lăsașe un parfum mic.

Să mă-nalț pină la curățenia lui,

nu mai pot. Viatea strivită, fără tine așa fi putut trece o multime de probe. Un cal medicu dar bine întreținut un jochu puțin excentric preocupat de matematici superioare... Dar nimic! Te-ai lipit de gheata primului bărbat. Te-a dus cu tine.

Ploi de mai

Vremea noastră acuma se stinge o topeșc ploile, nesfirșitele ploi de mai. in casele noastre alit de nefirșiti și tot cu gîndul la noi, nimic din vata durere nu-și gasește leac și nici măcar tîngure.

Și uite că nu

in fine, singur, toți te-au părăsit, nici un refugiu, nici o marjă de siguranță, (vreo insuliță cu flori albe și pasării roz).

in fine, spre capăt, dezgolit de podoaie,

purificat, printre dureri foarte deosebite și deodată, cînd totul pare sîrșit un puiut ușor la ore fixe, ai bine

ceasul electronic e doar un pui

un pui galben pierdut de cloșcă, piute, piute pe noptiera din dormitor ce miracol, părea singur, și uite,

Café-concert

In vis valsam pe mozaicul terasei. Cineva din boscoșii mă pînă. Niciodată bucuria n-a fost întreagă, norul cel mic o umbre. Rochia vaporosă și ipotețică merita să fie agățată-ntr-un gard. Nu-i nimic. Aceasta a fost numai viața. Totul pe jumătate. De-pe-acum simt aura umbră și fără egal ineroxabila ei apropiere. Despre o neobișnuită persistentă a durerii acolo mă voi întoarce. Paturile de fier care scrijele, jaluzzele albe, zăngănitul stridența neputința dimineții. O graniță care uneori pare că nu-i. O sfidare cu miros de analgezi

De pe-acum simt aura umbră și fără egal ineroxabila ei apropiere. Despre o neobișnuită persistentă a durerii acolo mă voi întoarce. Paturile de fier care scrijele, jaluzzele albe, zăngănitul stridența neputința dimineții. O graniță care uneori pare că nu-i. O sfidare cu miros de analgezi

Lumină

e ca un solo de clarinet noaptea, cînd luminează pomii-nfloriți prin grădini ultima primăvară. tu, cu sîpăloga, vei îngriji mine mormintul mamei — o tufă de liliac un colț de paragină, ce bine că nu știu nimic despre mine cum mă împinge incetșor, cineva, cu piciorul cum in loc de fragede zambile voi purta doar perfuzii, cum voi lăsa o parte din mine într-un praf ipotețic într-o amintire de nezdruccinat. iar lumina de mai va fi mereu mereu insuportabilă

Orbit de tăcere

in timpul acesta orbit de tăcere cutreieri odaile invecchite, in ele și somnului ii e astăzi lehamite să se mai cubărească, m-ca glicevă-a obiectelor se topește in noapte, nimic n-o innobilează, să prîndă o pa-ma de mîr, o urna vagă de santol ars ar mai vrea.

prin fereastra fără perdele nici costanul nu mai privește. ce să mai vadă? o reumușcare agonică? un praf ostentit, un vis rău care nu se sîrșește? costanul e un om viu, judecă și el cu scoarta lui umedă judecă și urăște.

theodor damian

Patrie

Patria este temelul eternei întoarceri Este odihna ochiului zăbătut E sacrificiul scurs in temelie Este adincul fiecărui inceput.

Aici Cuvintul se preface-n faptă Și sufletul se-nalță-nluminat Azi din petala florii-nsmăntate O-ntrăgă primăvară s-a durat.

Trecere

Ori marea cea albastră ne-a răsuflat făptura Ori cîmpul greu de roade ne cheamă înapoi Dar ne-mpărțim adesea ori între cer și mare Ori între punctul himei și urma de noroi.

Căci de născut ne naștem la fel ca-ntodeauna Doar singură-alergarea prea repede Și ne rămîne-n vîntul sămînta aruncată Și calea cea urșită in umil surd și rece.

Cătorindu-se pe temelie de dor

„I-au ales meșterii cei mai curați Pentru că tot ei erau cei sacrificiați Lucru in bătaia de soare și vînturi Și dincolo lacrima jerfite, se-veșnicea sub pămînturi.

De acum, cine mai poate să vîră Să te scoată din această lumină Ce vine de sus și de jos, dinalară Tamăduind orice rană?

Transilvania, cosmică cetate Cîntecul martirilor in clopotul sufletului Pe vecie va bate.

Horea

Și astăzi ne mai doare roata morții Ce-a devenit altor dănuiri Martirul s-a-nălțat pe cerul nopții Și luminează marginea firii.

In orișicare jertfă-i o iubire Și, in iubire, Logosul suspină O, roata aceea tot se învîrtește Și ne preface singele-n lumină.

La praznicul lui Horea — Inchinare Urm o fost ucis pentru popor Și roata morții-prăștie mirare, Ei a dat birul. Ei — biruitor.

poran au fost subliniate cu atîta pregnanță plastica holdelor bogate, patetismul muncii mecanizate, alături de metriu, revelația eroismului cotidian, tensiunea zilelor luminate, dar și noaptele, inchinate cu modestie și dăruire pămîntului și roadelor lui.

Atent la zestrea de expresivitate a interpretărilor săl, Cornel Diaconu valorificat pe deplin elocvența retorică și gestul lui Rodică Mandache (Lilica), arta sugestiei perfect stăpînite de Petre Nicolae (Mihal), ecoul surferinței privite in cheie ironică de Vasile Muraru (Goga), optimismul născut al lui George Mihăilă (Gig), suficiența comică bine nuanțată de Valentin Urtescu (Frică), sau intranșigiența principilor minată de nostalgiile afective exprimate de Lucian Nuță (Tudor). In roluri de mai mică întindere, dar jucate cu aceeași bucurie a creației autentice se mai remarcă Sebastian Păpăni (Dode), Magda Catone (Mica), Geo Costiniu (Rexona). Fără a impune moralizator și didacticism modele umane, filmul lui Cornel Diaconu propune caractere și psihologii atașante, private, nu rareori, prin chemarea umorului liric. Cu notații spontane, vii, Cornel Diaconu cucerește spectrul prin adevărul de viață surprins într-un limbaj accesibil, ale cărui principale calități rămîn vibrația și adevărul emoției. In același timp, secvențele recitiei se constituie într-un veritabil omagiu adus muncii pe ogoare, gest vibrant, deloc abstract sau convențional.

Călin Stănculescu

Miresme de pînă

gheorghe jurcă

reproșal că nu fuseseși in stare să îți minte voi doi și, mustind de ferice, și-a comunicat emoțional că zilele acestea va deveni tată. Îți re-proșal că nu fuseseși in stare să îți minte acest fapt deosebit din viața lui. Te-a invitat după constituire să-l însoțești prin magazine, unde voia să facă unele cumpărături pentru casa și pentru ala mic. Ați intrat apoi la Central, cîstindu-vă cu cite-o halbă de bere și-o duzină de mîi. Nu-i văzuseși alt de ferit niciodată. Ochii, inima, întreaga lui făptură erau numai zîmbet și mîre. In jur totul părea să cînte. Te frapase ca de atitea ori privirea lui sinceră, caldă, intensă, ca de copil. Incepușe a-ți povesti cum numai el știa s-o facă despre pruncul ce urma să apară in viața lui și-a Căprioarei, așteptat de amîndoi cu nemărginită

bucurie, cum o să-l îmbrățese, să-l înfășeze, să-l spele scuțutele, să-i cînte, să-l plimbe cu căruciorul, să-i spună povești și cite alte chestii din astea. Nutrea speranța că va fi fetiță și va avea ochii maică-si, adică violetii, stropii cu punctioarele albastre. Erați apropiați și ca vîrstă, tu douăzeci și doi, el douăzeci și șase, numai că el era însoțit de patru ani și aștepta acum un copil, iar tu erai încă buric. Vorbea despre muncă, despre viața lui, care le includea pe toate, ca despre ceva sfînt, cuvintele păreau să-i fie învaluite de un abur și o sonoritate care te ungeau la inimă. Te și vedeai in ziua aceea de la sfîrșitul lui martie, cînd zăpezile se mentineau încă peste dealurile și munții Muncelului și gerul te pișea de obraji, însoțindu-l in mină. A fost o experiență unică pentru tine, o experiență pe care și-o dorești foarte mult, și ea intrînzase să se producă. Vagonetii tremurătorii mîntir tropăiau aveau unor soldați cu pînioarele de fontă, intrau tot mai adinc in lumea minei, zina rămăseșe undeva departe, așa cum rămîne luna acusată după nori cînd se pregătește a ploaie, cel puțin așa și se părușe țite atunci; ici-colo cite un bec spînzurat de bolta galeriei puncta întunericului compact și silinos ce-ți apăsa cu degete moi pupilele, făcîndu-te să te gindești la cele mai frumoase zile, apoi te-ai pomenit brusc, aproape dureros, cu lumea aceea ciudată, un loc unde mișunau oameni și totul părea că se petrece într-un vis nemăisăvit. Fețele lor părau tălate in piatră, dure, colțuroase, ochii lor aveau un scîlbit diamantin, erau profunzi, ca și cum in spatele lor ar fi arși niște focuri stelare. Nu vorbeau decit atunci cînd aveau ceva de spus, ceva important sau, dacă îi stîrnea, pentru că in răbdarea lor stoică lăsașu să vorbească de ei mîndria de sfîrșimătorii ai muștelui. Măsurat și discret, acești oameni îți arătau ce făceau ei acolo, ca și cum ar fi de cînd lumea in mină. Aveau ceva năv și primar in felul de a-și manifesta bucuria, de a simți natura. In stînga și-n dreapta se deschideau galerii orizontale, din loc in loc pleau coranți abrupte, orturi; artificierii băteau gărul pentru pușcare. Galeriele descriau o linie secretă, misterioasă, se desfășeau una din alta, apoi o luau fiecare pe firul ei. Aveai senzația că făceai parte dintr-o poveste stranie cu vilve, că alergai înapoi prin tunelul timpului spre clipele dintii ale istoriei mîntirului, și că dintr-o clipă in alta vor da peste voi oameni inarmați cu dălți și ciocane ce pînneau din toate colțoanele, din toți porii stîncii ca niște ochi satanici, paielele de aur. Tot ceea ce știai de prin cărți sau din auzite despre băi și despre mîntiri și se păreau o nimică toată față de ceea ce descriai, vedeai cu ochii in burta muntelui, in lumea aceasta halucinantă a galeriilor ce duceau spre pînțele pămîntului. In citeva ore înțeleseși mai mult decit in toți anii pe care îi aveai, despre rostul acestor oameni, despre ceea ce făceau ei acolo, dîndu-ți seama că vorbele spuse de ei, făcîndu-te să simți ale naibii de greu de răsturnat, precum stîncile pe care se profilau umbrele lor uriașe. Hainele de pe tine miroșeau parcă a piatră și a dinamită. Lăudai cu toate tîneretele tale clipa in care acest om te înduplecase să-l însoțești in

mină. Ieșiseși de-acolo mai bărbat, mai bogat sufletește. Cum nu poți uita nici orele petrecute in casa lui, unde el s-a dovedit o adevărată gazdă, nici ceea ce ți-a spus, ce te-a făcut să simți, să reflectezi după aceea și, firește, nici ceea ce-ai scris mai tirzu. Pentru că in jurul lui teusesse acel admirabil reportaj premiat la concursul inițiat de ziarul local și care îți adușese glorie locală. Beați vin fierț cu scorișoară și piper din cîni de lut, vă ospătați cu sarmale grase cit rheonoala, in vreme ce afară se auzeau tronzele secl ale furtunor ce se rupeau din streșinele casei, iar dealurile care se profilau la ora înserării păreau să plutească ca niște aisberguri pe apele zării, iar proaspătul tău prieten îți povestea cum lăsașe baltă plug și coasa și plecase la profesională și mai de departe la școala de maștri pentru a învăța această năpraznică meserie. Cloșneț in cînd in cînd in sănătatea celor care nu se sperie de capanele pe care, nu o dată, pămîntul le întinde mîntirilor, și el îți povestea cu voce domoală despre dorința de a căuta, a năzu spre muncă, de a nu accepta niciodată ideea infrîngerii, nici măcar in gînd, pentru că, altminteri, fericea este asemenea unei năluci, intinzi minile spre ea și vezi că se destramă, pier și rămii numai cu lăuzia.

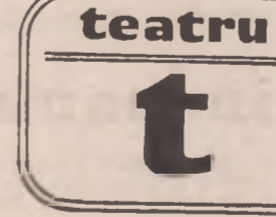
A doua sau poate a treia oară, asta nu mai știu precis, s-a întimplat ca in primăvara ce-a urmat acelei ierni să vă întîlniți din nou la Valea Mare. Acum îți făcuse cunosțință și cu soția lui, o femeie subțire și mițică, dar plină de energie, de vitalitate, de o veselie contagioasă. Avea un chip pur, luminos, niște ochi mari, larg deschisii spre lumea din jur. Se portrețea de mîntire, el intruciva forță, bărbăția, ea gingășia și sensibilitatea. Te-a dus la iarbă verde, unde, pe malul Arinei, acolo unde riul descrie o buclă largă, scîldind un promontoriu stîncos, adumbrît de răchite și sălci bătrîne. Ați aflatii imediat după înălțai mal, timpul se încălzise brusc, lumina lăsașe parcă din pămînt, adiau miresme de măces înfloriți de lăcrămioare, roiniță, salvie, mentă și pelin, siluetele copacilor părau turnate din jad, iar prin livezi tremurau dire abastre de fum. Vreacurile trozeau sub picioarele voastre, de departe se auzeau acordurile unei muzici plătute, la un moment dat și s-a părut că se mișcă ceva, un abur galben-roșcat urca spre cer, iar cînd te-ai uitat mai bine erau pasării ce zburau in toate direcțiile, ameteți parcă de miresmele naturii, incit aveai impresia că de nu veți fi atenți o să cînteți pe ele. In iarbă părea să fi plouat cu omizi, pinze de pămîntier, cu gize și fluturi. Dungi scînteietoare, puncte roșii, verzi, abastre parcă dansau in linii frînte sub pleoape, dîndu-vă senzația că vă înțeapă. O adevărată gură de rai, care te-a ajutat să te întorci pe cărările de rai, care te-a confundat in undele catifele ale Slatioarei, bucurîndu-ți trupul cu hîrjoana cu bulboanele albe, cu soarele nemilos și fierbînt al ardea ploaie, înroșindu-te și producîndu-ți usturimi, apoi gona după fluturi, după cuburi de pasării, culesul de zmeură, tîndăleașă pină ce coboră seara vîntată ca un clopot peste sat, iar noaptea, in asterut, in vraja somnului simțai dulceața apei și-a miresmele de mîntiri, cum pătrund adinc in trupul tău fraged, cum te petreceau cînteele și zbururile inalte ale pasărilor. Cit de ușor cade omul pradă visării, amintirilor, își proște, stînd proște in mijlocul unei reviste, care a pur și simplu aștepta să adunii vreacuri uscate din liziera pădurii. Căprioara începea a fredona un cîntec vechi, de pe vremea cînd era pionieră, și voi vă amuzați de cuvintele cîntecului mai mult decit naive: „A venit mama cu fata / S-a-l vădat muncind pe tata / Cîntecul nărușe se învîrtește / Tata norma-și depășește”. Avea o voce dulce catifeală, s-o tot ascuți, nu întimplător Paul îți spusese odată că se căznea să-i procure tot soiul de bucurii și surprize plătute, tocmai pentru a-i crea bună dispoziție, din care se nășteau apoi cînteele. Din cite ai putut să-ți dai seama, înțelegi asta avea o multime de calitate, lucru ce te punea pe gînduri in perspectiva renunțării tale la burlică, pentru că aveai de-acum un model cu care „sigur, le vei compara pe toate. Știa să gătească sumedenie de mîncăruri, posedea o cură de a le prezenta, incit privindu-le îți lăsa gura apă, se precepsea că era gize și fluturi, de bine cînta la vioară, dansa, scria povestiri, recita cu egal talent, cînta frumoș, era ceea ce se cheamă o frumusețe de femeie. Dar poate că înainte de toate Căprioara avea in ea multă încredere, exuberanță, înenez, vise, speranțe, căldură, constituind o prezență deosebit de tonică, așa incit in preajma ei toate rîdeau. La puțină vreme după ce ai cunoscut-o in peisajul acela de basm de pe malurile Arinei, Căprioara ți-a trimis un plic cu citeva încercări literare. Una dintre ele îți plăcușe foarte mult și ai trimis-o unei reviste, care a pur și publicat-o. Se intitulă „Fantezie de iarnă”. Ai putea s-o reproducii din memorie, cuvînt cu cuvînt: „Mergînd prin pădure, într-o zi de iarnă mă întîlnesc bot in bot c-un lup. Eram cu mințile goale. Lupul avea niște scilpuri dumsănoase in ochii lui, mari și fieroși, care pur și simplu m-au înghețat. N-am înțeles de ce sârșise asupra mea cu atîta furie și deznădejde. A vrut mai întii să-mi sfîșie beregata. Ce obicei prost au și lighioanele astea... Simțind că nu mai am aer și că se invîrte pădurea și cerul cu mine, l-am strîns și eu de gît și văd dacă îți convine. Sparcutul, mi-a lăsat beregata in pace și s-a apucat să-mi sfîșie hai-

«Niște băieți grozavi»

Fresco, in filmografia națională operele care au evocat — oglindind cu autenticitate, profunzime analitică și adevăr artistic — lupta revoluționară a clasei muncitoare sub conducerea partidului s-au alăturat celor care reflectă realitățile contemporane ale societății românești, in dinamical proces de dezvoltare complexă, multilaterală. Realitățile satului socialist contemporan, privite prin prisma exigențelor și priorităților procesului de modernizare a agriculturii au oferit deseori o substanță viabilă operelor cinematografice semnate de valoroși cinești ca: Lucian Bratu, Virgil Calotescu, Mircea Moldovan, Alecu Croitoru, George Cornea, Constantin Vaeni, Stere Gulea, Geo Sălzescu. Pe necesi filieră tematică se inscrie și recenta premieră semnată de Cornel Diaconu (regia) după un scenariu scris de Mihai Opris și Aurora Tesari sub egida Casei de filme nr. 1. Regizorul cunoscut din precedentele sale investigații cinematografice operate in universul tinerii generații («Escapada și Salutări de la Argeș») schițează cu siguranță și înspirează biografia colectivă a unei echipe de ti-

neri mecanizatori, aflați in preajma bătăliei pentru recolta, surprinsă in plină activitate, munca tinerilor sînt privită din opusul unghiului declarativ, festivist, convențional. Integrearea lui Tudor Preda (Lucian Nuță) in echipa de mecanizatori de la Crîngu, condusă de Mihai (Petre Nicolae) este organic legată de problemele (nu numai profesionale, ci și sentimentale), aspirațiile și realizările tinerilor care trebuie să semneze victoria in bătălia cu orele și previziunile pesimiste (meteo) pentru a asigura in condiții optime culegerea recoltelor. Secvențele dedicate acestui moment hotărîtor in dramaturgia filmului sînt impresionante prin spectaculosul imaginii, ce reliefează in egală măsură solemnitatea și tensiunea muncii tractoriștilor (operatori): Alexandru Groza și Florin Totăș, prin tăietura nervoasă, bîrșimată de montaj (Mălina Oprin), prin consonanța deplină cu muzica supra-dimensionată dinamic prin intervenția și posibilitățile de expresie ale instrumentelor electronice (cei doi compozitori debutanți cu dreptul in muzica de film se numesc Andrei Tânăsescu și Florin Nanu). In puține filme dedicate satului contem-

Interpreții în «Regele Ioan»

TEATRUL DE COMEDIE

Un spectacol bine condus își găsește suportul, (dincolo de calitatea textului) in modul in care actorii răspund și se mențin in perimetrul concepției regizorale. Grigore Gonta supune actorii unui regim foarte sever de pregătire, care se desprinde din ansamblul lucrului a se evidențiază, poate năru întregul de dragul sublinierii părților. Chiar dacă Regele Ioan este sinteza unei interpretări colective, remarcabile, actorii săi au marea merit de a se fi evidențiat fără să rupă unitatea spectacolului, nesarjînd decit atît cit permit indicatiile regizorale, modalitatea mîntirului. Cu trăsături mai mult sau mai puțin personalizate, alcătuesc ei toți (fără Ceteanuleț orasului) marea personaj. Regele Ioan este numai o verigă a acea „Și Silviu Stănculescu joacă in toate registrelor voci exprîmînd diferit o mare diversitate de stări. In joc matur, inteligent, epurat de orice artiștii de ori-e inutilități. Pe el se manifestare a unei mari forte actoricești păstrate peșă vreme in umbră. Gesturile au pregnanță, fără să aibă nimic din patetismul interpretării tradiționale care vroiau să impună, prin demisionism personajul central. Rostirea, chiar in cele mai dramatice momente, este ferită de orice retorism. Condus de Grigore

Gonta, Silviu Stănculescu trece cu dezinvolură de la dră la drăste, de la orgoliu la umilință, de la curia la idealoală construind un Rege Ioan tactic și temător, ias, cameleon. Vocea de stentor și dictia sint folosite cu măsură, fără ca actor sau regizor să fi nîizat, pe volum și pe registru baritonal. Scenariu, joc, tonus, are ver-vă vîljosului-artăgoș și conferă lui Filip Bastardul, alias Richard Plantagenet — umorul popular și spiri-tul incandescent al celui ce nu are ce pierde. Fiind puritatorul de cuvînt al autorului, Filip are două moduri de raportare: fată de cei ce sînt inițiatorii mascaradelor (pe care îi ațită sau îi împacă) și fată de sala, fată de cei ce sint victimele acestora. Rol de mare dificultate, joc dublu, bine deșinat de fiecare parte, cînd incantă-tos cînd lucid-tamul-poos. Monologurile lui au forță, curvitate, apartenurle se „etasează cu usurintă, din gesturi, din pregnanța și jocul voci. Emoțională este apariția mîntirului print Arthur prin linuta și miscarea stîră, e-ecantă a copilului Mihai Stănculescu, care-și merita denin „anuleze entuziasme ale publicului, Iurie Darie conturează cu mîlloacele comediei un rege al Franței superficial și fără scrupule. Reverentșis și curtenor, prin exceleță, regele Franței devine exponentul inconstanței bufonului cu

gesturi nobiliare. Delfinul lui Marin Rilea deține gîsturile perfect acrobate, folosînd armele prostului anant neagrșiv: e este clovnul perfect care face jocul tuturor, pentru a-și consolida poziții de viitor: el sare, se fandosește, vorbește cu „r-„ul specific franțuzesc, se linguește. Dezilantă ca o ermie a unei tragedii antice, Constanța a Gabrielei Popescu își joacă durerea tragedizînd (cu luciditate) pină la un punct (ca o viitoare lady Macbeth), pentru ca, alungînd la penultima silabă a frazării, vocea să-i coboare abrupt, ferîndu de pericolul rolismului, slufînd dublul conventiei. O mare acrită, ale cărei haruri au fost utilizate cu mare știință și mare abilitate de un rezizor experimentat și in tainiteile actorice. Lady Faulconbridge este văzută de Gonta ca o „tînră focosă (Adina Popescu), cu părul deșpletit, întînd in „arenă, cu bicul in mină, pentru a-și desena „fiarele”. Dreoarea sigură de ea va deveni, curînd, mieluse. Cardinalul lui Giurumia este simbolul forței obscură care schimbă pină și vointa regiilor. Luat in deridere, acest simbol nu putea avea intruchiparea perfectiunii a prestanței reale. Opțiunea rezizoră, asă-ar, pentru Giurumia invinșe toate predeceșile. Aici nu era important glasul actorului, ci poziția „erorizantă a personajului, în-tărită de multiplele apariții anonime. Regele Ioan — un spectacol elevat in care încărătura metaforică a textului lui Shakespeare este pregnant pusă in valoare printr-unul dintre cele mai importante instrumente ale artei scenice: vocea actorului și imprevizibilele ei inflexiuni.

Nicoleta Gherghel

Aurel Martin este unul din cei doi scriitori a cărui activitate, pe cât de discretă pe atât de tenace, constituie urzeala secretă a instituțiilor culturale.

Aurel Martin se contunde, ca și alți citiva colegi de generație, cu munitățile Luceafărului. Rubricile de cronică literară ale Luceafărului poartă, pe lângă semnătura lui Perpetuic, și semnăturile mai tinerilor confrăți, între care Aurel Martin aducea efortul său de pondere și de obiectivitate, măturisite și de cărți precum cele două volume de Poezii contemporane. Aurel Martin a făcut și muncă de cercetare și muncă de cadetă în instituțiile și convăsașii superiori, a făcut și muncă de editor. Dar iubirea primă și ultimă e legată de inițiativa gazetărească a Tinerului scriitor și a Luceafărului, cărora Aurel Martin le-a fost discret și hotărât liant și punct de sprijin.

Cum arăta peisajul literar în vremea debutului dumnezeu?

— Timpul aducea direct decanții, prin detașare de fenomenul evaluativ. Era o „epocă” a răsucirilor, a proceselor complexe social-politice, economice și culturale, a negurilor de tot felul, a simplificărilor clisheiste, a confuziilor, a entuziasmelor facile, a vizionării manicheiste, a repertațiilor versificate, a romanului idilicizat, a muzicii de salon, a subordonatei teme și anecdotei, a supralicității excepției, în dauna „adevărului integral”, cu lumile și umbrele sale, a criticii sociologizante, ignorând că literatura e o artă a cuvintului (desi multe articole discutau cu aplomb, dar diletan, problema „măiestriei”). E „croseta” plină și Eminescu (din „Imperiul” și „Cronica”) și reținut doar discursul muncitorului, atenția cercetărilor e îndreptată spre scrierile cu conținut social militant. Poezii de la „Contemporanul” devin modele, în vreme ce numele (și operele) celor ce au dat strălucire anilor interbelici erau puse la obroc. Imi amintesc că într-o cronică de prezentare a volumului de versuri a lui Aurel Gurgău făceam referire la Ion Pillat. Am fost nevoit să înlocuiesc trimiterile prin una la Vasile Alecsandri. Și totuși, în acest timp al proletcultismului aflat și teoretic, cu consecințele corespunzătoare, cu înfiorarea velleitarismului și a oportunistului, apar cărți care nu disprețuiesc și conștient pe noi trepte tradiția tiparului de demers epici sau liric cultivat de literatura personalizată dintre cele două războaie. Datorate unor autori cu experiență consolidată ca M. Sadoveanu (Nicoară Potcoavă), Camil Petrescu (Un om între oameni), G. Călinescu (Bietul Ioanide), T. Argeș (Cintare omul), 1907, și profesorii Petru Dumitriu (Cronică de familie), Marin Preda (Moromeții), Eugen Barbu (Groapa). Semne de revenire la lirismul autentic se întredă și în nu puține cazuri ale poetilor tineri. Invinvuți de adversari că ar fi intimisti. E vremea când, din varii motive, se recurge la formula literaturii „omului”, în care se revind texte ce nu puteau vedea atunci lumina tiparului. Dovadă sînt postumele lui L. Blaga, V. Voiculescu, Mihai Dragomir ș.a. Ele demonstrează nu atât un spirit de rezistență, ci de menținere a unei acute conștiințe artistice. Conștiință înfruntată de contactul viu cu valorile perene. În perioada interbelică, în vremea acestora în lectura clandestină a marilor opere naționale și universale a ideii diversificării, a vocii particulare a timbrului propriu, a falsității conceptului de reflectare prin înfrumusețare realist-socialistă a vieții. Impactul avea să fie decisiv. Generațiile își transmiteau, prin vase comunicante, energiile vitale, vocațiile, pluralitatea modurilor de trăire și de rostire a adevărurilor existențiale. Scriitorii începe să se redescopere pe ei înșiși, ca ființe sociale, ca structuri, ca interpreti și comentarii sedusii și de dimensiunile etice, etnice, filosofice, caracterologice, politice, economice, estetice ale fenomenelor revistei și ale contemporaneității. Rădăcini difuz, prin acumulare, și perseverență, explozie lirice, epice și critice ale anilor '60. Numai că edituri erau foarte puține, reviste literare, nu prea mult și ele nu prea deschise, decât arareori, unor vizioni neconformiste. Într-un atare context, mult mai complicat și înfruntat de contradicții, decât în prezent, l-am schitat eu, adesea în Tinerul scriitor, în 1952 și apoi Luceafărul, în 1958. Context ne se analiză fără patimă, fără aprehensiuni. Sine ira et studio.

De ce Tinerul scriitor s-a numit Tinerul scriitor și cum a fost primită revista? Ce recoltă literară a produs?

— Numele revistei Tinerul scriitor definește prin el însuși rațiunea și a acestuia. Rațiunea și organizatorice, de a depista și promova, de a instrui și modela talentele noi generații, de a le găzdui încercările, de a le îmbunătăți sub raportul conținutului și al expresivității. Era o reviste-atelier, cu o redacție alcătuită din tineri, excepție făcând doar Demostene Botez care, cu autoritatea poetului experimentat, se ocupa de aspiranții la minuirea Lyrei. Debutanții stăteau, îndreptățiți, în atenția colectivului redacțional. An de an, numărul celor ce asaltau încăperile mansardei de pe Ana Ipătescu 15 se înmulțeau, ca și al celor care, lansăți de Tinerul scriitor, primeau spațiul de afirmare și la alte reviste. Din 1954, când la cirna publicației a venit Mihai Dragomir (pînă atunci redactor șef fusese Ioanichie Olteanu), profilul ei s-a diversificat, printre colaboratori semind și nume de notorietate. În primul rând, Perpetuic și ale sale „Mențiuni critice”, rețute la solicitarea mea și a lui Mihai, Luceafărul să fie restrânsă la demie și s-a bucurat entuziast și parcă incredul de propunere. Articolele lui, nescutite, unele de forfecărie cenzurii se inscriau printre textele critice exemplare. Să nu-i uit, apoi, pentru contribuțiile lor documentare, pe D. Murărașu, Z. N. Pop, Camil Baltazar (care mi-a dăruit un fragment de manuscris din „Jurnalul” Hortensiei Papadat-Bengescu) sau prezenta incidentală a lui Ștefan Aug. Doinas, cu o poezie celebrind ideea și intitulată Amantă (într-o tipărire căreia am fost aspru dojenit, versurile fiind interpretate ca... idealiste). O rubrică de recenzii, note și comentarii, încuraja scrierile critice. O altă secțiune, pe lângă celelalte, discuta eseistic mișcarea sportivă. Evident, sumarele erau, măcar intențional, variate. Variate și, desigur, inegale valoric, erau și însuși lirice intrinseci ale textelor. Bilanțier însă, recoltate erau promițătoare. Revista își câștigase un anumit prestigiu. Dar formula „omului și scopului” se impunea să fie restrânsă la jumătate, regândită. Ultimele numere din 1957, când revine ca redactor șef Mihai Dragomir (o vreme, ca interludiu, funcția fusese onorată de Demostene Botez) stau sub semnul așteptării noi configurații a revistei tinerilor scriitori. În decembrie 1957 când scriam cuvintul de ardo, zarurile fuseser aruncate și se făcuse decizia de a pune la cale o revistă de colaboratori titulari de rubrici: proiecte de machetă (s-a apleat la precizarea lui Lascăr Sebastian) se căuta un titlu care să sugereze simbolic orientarea publicității (aproape zilnic eram la bibliotecă în căutarea unui cuvânt care să configureze ideea de prezentă în actualitate, dar și pe aceea de patriotism). Miorița se pare că avea o sansă. Anume prejudecăți au făcut inaplicabilă opțiunea. La o ședință cu participare restrânsă (cîteva persoane) în biroul lui Mihai Beniuc, Zaharia Stancu a avut revelația extraordinară de a propune ca titlu Luceafărul. Eram de față,

Tradiții ale literaturii române contemporane

AUREL MARTIN: „Rostul cenaclului: a descoperi pe marele scriitor de mîine”

LUCEAFĂRUL — CONFESIUNI LITERARE

Propunerea a fost primită cu aplauze unanime. În februarie 1958 numărul de probă (în perii) era gata. Redacția (majoritatea veniți de la Tinerul scriitor) era alcătuită: profilul revistei era conturat; titlurile rubricilor (un rol deosebit a avut imaginația lui Gh. Tomozei, deosebit multora); materia primelor numere era asigurată. Dar aprobarea definitivă avea să vină abia în iulie. De ce? Aveam s-o aflăm nu peste mult timp, în cele dintîi luni ale lui 1959, când, într-o mai tristă aventură existențială, eram invinvuți să împănăm cu Mihai Dragomir și Ion Dodu Bălan intenționat să creăm la Luceafărul un curent (horribile dictu) „naționalist-mistic”. Probabil pentru că nu curva aceea să se materializeze și conducător să nu fie arhitectul revistei, Mihai Dragomir, s-a recurs la soluția unui colegiu de redacție avîndu-l director pe Mihai Beniuc. Sufletul mobilizator, constructiv, animator a rămas însă Mihai. Spiritul său ne guverna pe toți.

Tinărul scriitor a suportat o metamorfoză? — Luceafărul e portretul de maturitate al Tinărului scriitor.

După ce Zaharia Stancu a propus titlul Luceafărul pentru noua revistă s-au auzit și argumente pentru a păstra titlul prozatorului? Vrem să știm dacă a fost invocat sau nu, atunci ori mai târziu, revista studenților transilvăneni în care a apărut Octavian Goga. Ce redacție ați avut, de pildă?

— Surpriza era a „oului lui Columb”. Luceafărul devenea un simbol pe cât de simplu, pe cât de încărcat cu semnificații. Evoca un ideal, ca și Sburătorul lui Lovinescu, dar și un derivat din metafizica eminesciană ca și Luceafărul lui Goga. Revistă, aceasta din urmă, militanță cu multiple înflexiuni sociale și politice, sensibilă, prin programul ei la tot ce însemna actualitate majoră, memoria trecutului critic, semne ale vitrolii eliberat de tuterier. Sub arcada ideii de dreptate, libertate, unitate națională, reînțelegere, în accepția aspirațiilor de veacuri ale poporului român, în hotarele lui firești. Patriotismul ca sentiment fundamental, exorimind o tradiție democratică, definea atît de bine existența a revistei transilvănene. Titlul propus de Zaharia Stancu ne trezea, asadar, și amintiri literare și un anumit mod de a înțelege rosturile artei. Și imaginea creatoare trăind deopotrivă în înalții și în adîncuri. Într-o voi și a putea, între a dăru și a fi refuzat, între etern și efemer, rațional și instinctiv, cosmic și pămîntean, luzor și în contact cu adevărul desfăcut de himere. Imagini a tinărului visător. Nu vorbea Goga de „precursori”?

S-a vorbit și se vorbește mult despre Mihai Dragomir în legătură cu descoperirea talentelor noi. Ce ne puteți spune dumneavoastră din apropierea faptelor petrecute?

— Despre Mihai Dragomir am mai scris. N-aș vrea să mă repet. Cîteva trăsături ale personalității sale trebuie însă evocate. Avea, când a început să scrie, o încredere în sine și în cultura sa și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut, asadar, în atmosfera efervescentă interbelică, a cunoscut experiențe diverse și a fost martor al unor evenimente cruciale. A avut ca zei tutelari pe Ion Barbu și pe Mădălina Gh. Tomozei, dar și o prezență în arena literară de aproape două decenii. Timp în care s-a doborât poeziei și și-a format o bogată cultură. A crescut

POST RESTANT

Recunoaștem cu onestitate că sintem „restanți” cu unii dintre corespondenții noștri, și aceasta independent de voința noastră, pentru că, în afară de mine, mai citim și altele încă. Desigur, am fi putut scria perioadă de așteptare, dacă ne-am fi conformat și am fi dat listele de nume cu „mai trimiteți” și „deocamdată nu”. Însă noi ne-am dorit de la bun început un dialog cu fiecare corespondent în parte, fie el, dialogul, intrizial. Cum e vorba de texte de literatură, nu ne temem de perisabilitatea lor, capodoperele, ca și prostiile nevinde a vîrstă nouă. De aceea, nu facem altceva decît să-i rugăm pe toți cei care scriu să aibă răbdare, adică puțină răbdare, care va să zică. Desigur, ar fi ideal să răspundem în chiar ziua în care primim o corespondență sau alta. Dar spre ideal tindem, fără să avem vreo dată pretenție absurdă că l-am și atins. Deci, rămîn înscrisi în această rubrică numai cei înzestrați cu talent și răbdare. De obicei, numai aceia care au talent au și răbdare. Cel mai adesea, cei mai nerăbdători sînt și cei mai lipsiți de har, și cum în tot interesul dîntre corespondenți și răspuns nu ar mai scrie nimic. Ca și cum literatura ar fi așa, o dată și gata. Merge? Merge. Nu merge? Nu merge. Nu ne impresionează, de aceea, „disperarea” unor corespondenți care nu mai știu ce să facă, vezi doamne, în absența unui răspuns. Să citească, dacă nu scriu, în sfîșităm (nu ne ajunge viața pentru a citi tot ce a apărut valoros în literatură, în cultura universală). Să citească și iar să citească. Iar în pauzele de lectură să la gramatică de coarne și să are adică în limba română, că, vai, la unii, aceasta e în mare primejdie. Noi credem, să de limpede, că dacă nu știu să scrie în limba română, astăzi nu mai ai ce căuta în literatură. Nu se poate să ai învățămînt obligatoriu de 10 clase și să nu preținzi să nu se mai pună virgula între subiect și predicat. Nu se poate și totuși se poate. Și atunci? O altă propunere a noastră a fost aceea de a realiza un dialog deschis și despre revistă, despre conținutul ei, despre modul în care se difuzează. O altă propunere era să scoatem, cu ajutorul d-voastră, o antologie de întîmplări, „antologice”, adevărate, dar neobișnuite, din viața noastră. Se înțelege, deci, că nu așteptăm în picurii numai proză (dar nu și poezii). La urma urmei, faptul că sintem iubitori de literatură e idealul.

GEORGIȚA ELENA, Vicoiu de sus. „Un suflet dăruit țării” este o pleasă a cărei acțiune se petrece în al doilea război mondial. De ce nu o trimiteți revistei Teatrul, cum ar fi normal? Sau Operei.

ZUGUN SEMINA, Constanța. Ne trimiteți o scrisoare în care eroina se plînge de abandonul mamei. Nu știu cum de adevărat e această melodramă. Oricum, aveți putere de convingere și ați putea să-i faceți să plîngă pe mulți de seama d-voastră. Altfel, nu.

LIVIU MOLDOVAN, Făgăraș. Păi dacă nu-i nici un bai, de ce nu mai trimiteți? Sau v-ați răzgîndit?

CASIAN BALABASCIUC, Moldovița. Ce facem, nu mai avem timp sau umbilic creanga în pădure, după cerbi? „Pirul cerbului” nu merge. Așteptăm și alte „Incondeleri”.

MARGA DORNESCU, București. Cred că ați mai crescut puțin la acest răspuns. Așa că...

D. L. B., București. „Mă adresez d-voastră, ca altă dată, cu dorința de a examina creația (vă) de mai jos și să-mi comunica impresia pe care v-a făcut-o. Dintre toate încercările mele literare de pînă acum am ales-o pe aceasta, ca fiind nu cea mai reprezentativă, ci cea mai în spiritul scrierilor” din ziua de azi. Aceasta fiindcă nu știu dacă modul meu personal de a le concepe (?!) culoarea pe care le-o oferă personalitatea mea se poate numi într-adevăr, (?!) sau nu este decît o probă în sprîjinul neregulit mele în acest domeniu de care m-am simțit atras. Poate că am făcut și o eventuală mărturisire cu privire la relativa dezorientare în care mă află în condițiile actuale, cînd proza publicată în ultimii ani nu corespunde cerințelor mele de gust și calitate. Am spus eventuală, întrucît în ultimul timp am început totuși să găsesc anumite puncte de sprijin, nu spre reconsiderarea prozei mai sus amintite, ci spre un alt nivel de înțelegere a protagoniștilor universali, indeosebi contemporani. „Încă nu știu de un autor cu „voce lăuntrică” care simte un „flor lăuntric” pe care să-l fi chemat xyz. Despre celelalte n-are nici un rost să mai vorbim, dar fiind părerea d-voastră atît de proastă despre proza contemporană și atît de bună despre proza personală.

Iulian Neacsu

-d ecî, domnule general, unde este acum seniorul Toranaga? Care sînt ultimele vești ce le aveți? Am aflat, prin poezia „Și-i toamnă și e frig și roua cade grav” și eu pictez ce văd, precum un orb zăgăv. Și-am scris atît de mult și-am risipit flori Cerneală nu mai am și timp îmi las să mori Cînd mă vei citi și poate chiar cînd Cînd gîndul mi voi scrie încet în al tău gînd.

De mult te voi uita sau nici nu te-am știut Și-mi radiografiez și ultimul sîrăt Și uite-i fracturat și uite că e strîmb L-au terfelit soldații, strivindu-l sub carimb.

Cu nimeni n-am nimic, cu tine doar atît Și capul îmi e năfăr, tăcerea pînă-la gît Ceva mă-mpinge-n sus, ceva mă trage-n jos Sfidindu-l pe-Arhimede, principiul noi am scos.

Dar despre mine ce, ce-ai mai putea să-ți spun că-n doine vechi cu stele mă cunun Și tot mereu purtat din vis și pînă-n vis Am să-ți trimit postum volumul ce l-am scris.

Chiba și toți ceilalți o felicitară pentru alegerea ei. Kiyama era bine dispus acum și zise: „Minuati, dar noi va trebui să fim foarte buni să ne-nțrecem cu dumneata, Mariko-san.” Sper că mă veți scuza, Altetă, dar eu n-o să iau parte la întrecere. Bineînțeles că-să îl leneșesc și eu. Este una dintre cele mai bune părți împărțite în afară de dumneata, care te trece în special doamnă. Îmi pare rău, Altetă, vă rog să mă iertați, dar eu nu voi fi aici. Nu înțeleg. Ochiba spuse: „Ce vrei să zici, Mariko-san?” O, vă rog să mă iertați, doamnă, spuse Mariko, dar eu mine plec din Osaka, cu doamna Kiritubo și doamna Sazuko. Zîmbetul lui Ishido dispărură: „Să-l întîmpinăm pe seniorul nostru, Altetă.” El, seniorul Toranaga, o să fie aici peste câteva zile, ne?

Doamna Sazuko nu și-a văzut sîntul de luni de zile, iar sîntul meu Toranaga încă n-a avut bucuria de a-și vedea nou născut. Firește că doamna Kiritubo o să ne însoțească. Este tot atît de multă vreme de cînd el n-a văzut-o pe matroana doamnelor sale, ne?

REMEMORĂRI

Valul care-a plîns pe glezna ta... (III)

1. Cit de subțire putea fi glezna ei dacă, încercînd s-o ating cu buzele s-a carbonizat umindu-mă.

2. „Glezna ca glezna, ortice, dar despre talpa piciorului, cea cu pielea subțire ca foaia detrandafir, de ce nu vorbești?” (Al. Ghibu, Vințul de Jos)

3. „Cele mai frumoase glezne ar trebui ferecate cu brățări de fluturi”. (Adam Stoica Georgescu, Snagov-sat)

4. „Cit de subțire e glezna? Numai mesteacănul știe el bătă monede și le cheltuieste visînd...” (P. Răchitanu — Beluș)

5. „Profund jignită că apreciați (?) glezna drept...chisită, că informez că speculația dumneavoastră este inutilă și nestiințifică. Adică, de ce să denumiți astfel tendonul lui Ahile?” (Zee Plătăreanu, Bistrița)

6. „Glezna e ca un lujer de mac prin care curge sînge violet”. (Lae Drăgușin, artist plastic, aforism rostit la restaurantul Doina)

7. „Cea mai fidelă gleznă e cea de golumb (de porumbel, adică s-a) fiindcă poartă înel și nu-l pierde niciodată și nici nu schiopătează din pricina lui”, (semnat: un columbofob din Bocea)

8. Spicuri din scrisoarea unchiului Ion din comuna Grăniceri, căruia, nu știu cine drăcu (doamne iartă-mă) l-a citit din Luceafărul: „Dragă nepoate să nu mai zici că soră-mea, adică mama ta, a avut o gleznă subțire în tinerețe și amu n-are din pricina ta. Sida Florii care șede lângă biserică și împlineste șapte zăci și cinci de ani are glezne, atît de subțiri că și amu o spovedește poa de două ori pînă la lună. No, ce zici de asta?”

9. „Dragă tovarășe scriitor, io sint pescar amator și cu permis în regulă și m-am gîndit să zic și io ceva despre gleznă adică cum că io atît de subțire și de leneșoasă ca o mreață prinsă dimineața cu mina sub un ciot de salcie scufundat în apă”. (Adrian Becuș, comuna Curtici, județul Arad)

10. „Pierise glezna ta și era dulce / ca o felle grea de ananas / și mi-am trimis copiii să se culce / și de parturimii vădus am rămas / O ce-ai fi pus într-un iconostas / cu vorbe vechi rostite de Neucule / sau s-o întîmîntez în veche Tulce / sub prova de santal a unui vas. / Și-aș fi putut suna în ea subire / ca un sinucaș în zori, cerînd / pumnalul arăbesc prins în safire / S-ar fi aprins în mine un alt gînd / dacă-mi lăsași chiar buza să-mi respire / pe gleznă-ți, nu mă omoram nicînd”. (sonet nesemnat, ștampila poștei este din Slobozia)

11. „N-am glezna, a zis delințul, așa că subțirimea mea poate începe de oriunde” (Dumitru Axin, Stațiunea Neptun)

12. „Avram Iancu avea o gleznă atît de subțire și de puternică încît doăzeci de ani a umblat vîntuindu-și gîzometul pasilor pe sub gemurile satelor din Apuseni să asculte lacrimile moșilor plîngînd de dor în somn”. (fragment dintr-o lungă scrisoare a profesorului de istorie Alexandru Roz, din Arad)

Mircea Micu

P.S. După încheierea articolului, o comunicare telefonică maternală: „Vea Mircea, am visat un mesteacăn care avea glezne și umbra pe ape” (pictorul Bezone Șuvăilă)

Însemnări vieneze

Urmare din pag. a 8-a

este tutelat de două Fundații: F.V.S. din Hamburg și Johann-Wolfgang von Goethe din Basel. Iar ceremonia decernării are loc la Universitatea din Viena. Un juru (Kuratorium) alcătuit din specialiști de la cele trei instituții (Gossen și muzicologul Erich Schenk face parte din juru. reprezentînd Universitatea vieneză), intruși în Hamburg, stabilesc numele celor șapte laureați, în fiecare an, în baza propunerilor primite din țările amintite și de membrii jurului. Laureații lor li se acordă o sumă importantă de bani, precum și dreptul de a desemna un tînar pentru o bursă de studii de un an la Viena. Premiul începe a fi decernat în 1965 și cel dintîi laureat român este Tudor Arghezi.

Ceremonia decernării premiilor, în Marea sală Festivă a Universității. În sală, public universitar obișnuit, diplomați, între președini, poezii Al. Philippide și folcloristul Mihai Pop. În sunetul festiv al muzicii lui Richard Strauss.

„Pentru corpii de trompeti ai orașului Viena”, executată de orchestra și de corul Operei. Iși face intrarea în sală, solemn, membrul Senatului Universității. În toți tradiționali, avîndu-și în fața pe cei șapte laureați, precum și pe membrii cîtei de senatori. Teodor Universității poartă cavintul de salut, apoi profesorul Schenk, directorul Institutului de Muzică, cîstește aprecierea jurului. Din nou muzică — „Preludiu de dans pentru clarinet și pian” de polonez Witold Lutoski — după care rectorul îmbrășcă diplomați și medaliile celor premiați în numele căroră multumesc, în limba germană, Al. Philippide. Și ceremonia se încheie cu lesirea solemnă din sală a membrilor Senatului și a laureaților, în timp ce orchestra cîntă cu forță „Festfanfare” de Karl Rosner.

În anul acesta, premiul Herder l-a fost acordat prof. dr. docent Zee Dumitrescu-Busulnea, director al Institutului de istorie și teorie literară „George Călinescu”.

POEȚI ȘI CENACLURI

MARIUS STOIAN

Ultima scrisoare

De cînd te voi uita, parc-a trecut un veac Luminile în jur în fîndări se desfac Și-i toamnă și e frig și roua cade grav Și eu pictez ce văd, precum un orb zăgăv.

Î-am scris atît de mult și-am risipit flori Cerneală nu mai am și timp îmi las să mori Cînd mă vei citi și poate chiar cînd Cînd gîndul mi voi scrie încet în al tău gînd.

De mult te voi uita sau nici nu te-am știut Și-mi radiografiez și ultimul sîrăt Și uite-i fracturat și uite că e strîmb L-au terfelit soldații, strivindu-l sub carimb.

Cu nimeni n-am nimic, cu tine doar atît Și capul îmi e năfăr, tăcerea pînă-la gît Ceva mă-mpinge-n sus, ceva mă trage-n jos Sfidindu-l pe-Arhimede, principiul noi am scos.

Dar despre mine ce, ce-ai mai putea să-ți spun că-n doine vechi cu stele mă cunun Și tot mereu purtat din vis și pînă-n vis Am să-ți trimit postum volumul ce l-am scris.

Atita ploaie

Erăm numai cu tine, prin marl nămeți de ploaie Cînd tu mi-ai dat ideea și am subscris la ea Să ne-apeșăm din-o bancă și cerul să se-ndoaie

Să-l facem copertină, umbrelă, sau ce-ai vrea.

Și uzi pînă la sînge, plouați pînă în fire Sîmțeam pe banca-aceea cum prîndem rădăcini

Și așteptam să-nchipul sperați înflorire Dar între atita ploaie eram parcă străini. Ploaia cu indiriile, musteaș melcii în torbă Mutea natura toată, musteaș și noi puțin Și-mi răseară de ploaie, mai multe fire-n barbă

Și se-absorbise-n carne cămașa ta de in.

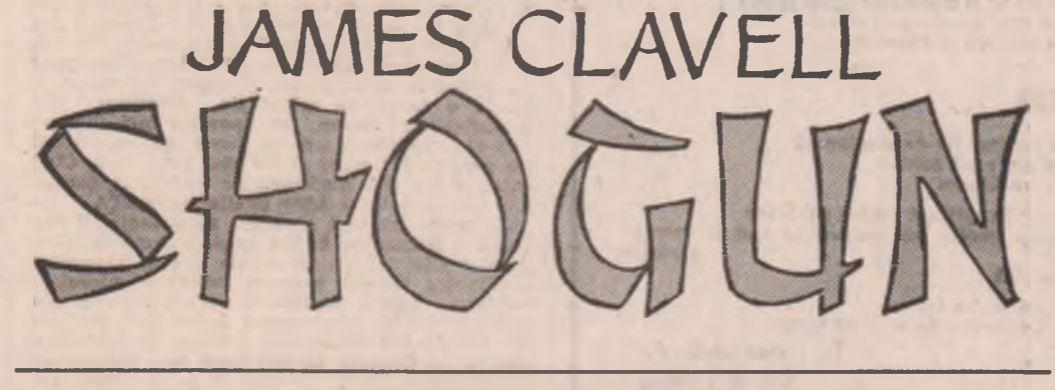
Intr-un tîrziu cînd blitzuri ne luminau de sus Tu ai rostit în șoaptă încet să n-alungi clipa

N-am înțeles prea bine, n-am înțeles ce-ai spus Căci eu etermitatea mi-o măsuram cu clipa

Sfidam ridicoli ploaia, sfidam orice distanță Doar dragoste cea mare, ea ne făcea imuni O ultimă rafală și ploaie-și lua vacanța Și voi, lăsam în urmă vestigii de minuni.

Rafala asta tristă cînd ploaie-și lua odio Însingearăz asfaltul c-un răpăit nebul Rămîn doar o secundă, rămîn spre privi-o

Și-apoi mă-ndrept spre tine și nu știu ce să-ți spun.

Capcana asupra lui Toranaga se închide complet. Încercările de dezmembrare a Consiliului Regentilor și de a-l atrage de partea sa pe daimyo-ii creștini eșuează. Ishido reușește să-l convingă pe împărat să accepte invitația la ceremonia priviului florilor din Osaka, ceremonie la care trebuie să ia parte toți daimyo-ii împăratului. Toranaga nu mai are cum să refuze invitația regentilor, pentru că de data aceasta poartă sigiliul imperial. Refuzul ar însemna înaltă trădare, ce-ar aduce după sine confiscarea feudei și lichidarea sa și a clanului său. Dacă mergea la Osaka, îl aștepta aceeași condamnare din partea Consiliului Regentilor. Deși soarta lui Toranaga pare peocutată, el și reuși să deoace planurile lui Ishido. Își va amina, pe cit posibil, plecarea la Osaka, încercînd în acest timp să cîștige aliați și să-l forțeze pe Ishido să iasă din cetatea de neucerit în Osaka.

Mariko va fi cea care va deschide porțile castelului Osaka, obligîndu-l pe Ishido să dea drumul ostacilor și aducînd astfel de partea lui Toranaga pe toți daimyo-ii ale căror familii au fost eliberate.

CONCURS DE POEZIE

— Seniorul Toranaga va fi aici atît de curînd că nu e necesar să-l întîmpinăm. — Dar eu cred că e necesar, domnule general. Ishido spuse răspicat: — Abia ai sosit, Mariko-san și te-am așteptat cu nerăbdare să-ți prindă la care treabă să la parte toți daimyo-ii împăratului. Toranaga nu mai are cum să refuze invitația regentilor, pentru că de data aceasta poartă sigiliul imperial. Refuzul ar însemna înaltă trădare, ce-ar aduce după sine confiscarea feudei și lichidarea sa și a clanului său. Dacă mergea la Osaka, îl aștepta aceeași condamnare din partea Consiliului Regentilor. Deși soarta lui Toranaga pare peocutată, el și reuși să deoace planurile lui Ishido. Își va amina, pe cit posibil, plecarea la Osaka, încercînd în acest timp să cîștige aliați și să-l forțeze pe Ishido să iasă din cetatea de neucerit în Osaka.

Ishido spuse cu răceală: — Doamnă, dumneata te afli aici la invitația personală a Flului Cerului și te bucuri de buna primire a regentilor. Te rog să ai răbdare. Seniorul dumitale va fi aici foarte curînd. — Assa este, Altetă. Dar invitația Majestății sale imperiale este pentru ziua de douăzeci și doi. Nu e nici o poruncă pentru mine sau altcineva să stăm închîși în Osaka pînă atunci. Sau ni se poruncește? — Îmi pare rău, dar n-am să fiu aici. — Evident, ești obosită, doamnă. Doar ce-ai sosit. Cu siguranță, aceia nu e momentul potrivit ca să discutăm o problemă atît de personală. Ishido se întoarse spre Ochiba. Doamna Ochiba, ar trebui, poate, să vă salutați restul oaspeților. — Da...da, bineînțeles, spuse Ochiba tulburată. — Immediat începură cu toții să se alinieze supuși și să sponovălească, neliniștiți, dar se făcu răzvor cînd Mariko spuse: — Multumesc, domnule general. Sînt de acord, dar aceasta nu este o problemă personală și nu e nimic de discutat. Eu plec mîine să-mi întîmpin seniorul așa cum se cuvine, împreună cu doamnele sale.

CUMPĂNĂ AȘCHII

I. Cîinele meu Tulus. Acum cîteva zile eram în stația lui 368. Un cîine roșu stătea întins pe trotuar, sorîndu-se ca o pisică. Era atît de liniștit printre atitea pictoare care tropăiau în jur, că parcă nici nu respira. Doi copii mai mici măceri se roteau pe lîngă el și unul din ei a zis de cîteva ori: „E mort”. Cefăliș se abîntea cu greu să nu-l dea un bombu sau să-l calce pe coadă ca să-l facă să tresară. Tocmai atunci a trecut prin apropiere o doamnă în vîrstă, cu o cătelușă foarte sprintenă, și ea tot roșcătă așa cum roșcătă era gingașa-i zgardă. Roșcătă care știe „mort” pe ciment, a ridicat brusc capul, a privit în jur și, din cîrta pasi cinestii, a fost în urma cătelușei. „Uite, ai dracu, a învînt imediat!” a zis cineva. Azi, cînd am trecut spre stația aceleiași mașini, roșcătul era în mijlocul soselei, cu un rinjet înghetat, cu ochii pleznîți și plînsi, rigid. Fusese mai mult izbit decît călcat, pentru că rămăsese în-

țreg, nu era urmă de sînge și dacă ar fi trecut cătețușa doamnei, te-ai fi așteptat să sară în sus la fel de sprinten, M-am aplecat și cu mina stîngă — în dreapta aveam geanta „diplomat” — l-am prins de ceafă și l-am tirat în afara soselei, în spațiul verde. Era greu ca pămîntul. Cînd m-am urcat în mașină, mina mea stătea răpusă și miroasă de pînă la os. Am pus în mîni și am scos-o afară, s-o bătă vîntul. La institutie, am intrat la toaletă și m-am spălat cu săpun, îndelung și cu răbdare. Tulus mai chelălăia în mijlocul bostăniilor, sărea în lanț, scobea și se repezea în turma de porci mocăniști, în timp ce el treceau lenesi pe lîngă răzor spre noroiul plin de bronșe, rime, lipitori și multă, multă răcoare din japsa cea mai apropiată.

George Alboiu

ATITUDINI Șantierelor istoriei literare

(Cer scuze cititorilor că, în cele ce urmează, voi aborda o problemă de — să zic așa — „viață personală”).

Revista „Manuscriptum” — conform statutului său, consacrat, în „bandă telegrafică”, și pe coperte — publică, în exclusivitate, texte și documente inedite rămase de la, sau privind marile noștri scriitori.

În zilele de ieri erau apărute pînă în prezent, revista a adus la cunoștința publicului cititor peste 15 mii de pagini inedite din arhivele culturii naționale. Texte semnate, printre alții, și de Eminescu, de Creangă, de Caragiale, de Slavici, de Coșbuc, și de Dimitrie Cantemir sau Nicolae Milescu Spătarul, și de poezi și profesori pensionari (Arghezi, Blaga, Măghiaru, Bacovia, Pilat, Voiculescu); și de scriitori ai Școlii Ardelenice și de scriitori contemporani (Sadoveanu, Călinescu, Vianu, Perpetuic, Marin Preda, Nichita Stănescu, Al. Ivasiuc, Romulus Guga, Grigore Hagiu, Teodor Mazilu etc.).

În ultimii doi-trei ani s-au publicat, bunăoară, în seriale de „pagini germane” semnate de Eminescu. Este vorba de însemnări ale poetului în scriere grotică. Singurul specialist care, alături de D. Vatamanu, ne-a translatat textele în germana modernă și ni le-a și tradus a fost — alături, iarăși, de Al. Surdu — profesorul pensionar (Arghezi, Blaga, Măghiaru, Bacovia, Pilat, Voiculescu); și de scriitori ai Școlii Ardelenice și de scriitori contemporani (Sadoveanu, Călinescu, Vianu, Perpetuic, Marin Preda, Nichita Stănescu, Al. Ivasiuc, Romulus Guga, Grigore Hagiu, Teodor Mazilu etc.).

Evident că am acordat „circumstanțe atenuante” acestor corecturi, de vreme ce chiar textele transmise erau pe lîngă un mare număr de probleme de transcriere. Pentru în acest sens, vechi chestiune a lui „totuși” sau „totuși” este „trist în lume” din finalul Florii albastre, ca și disputele dintre diversele editări eminesciene apărute în decursul timpului.

Doar rubrici fixe ale revistei — prezente de la primul său număr — s-au intitulat Scriitori români în țările străine și Scriitori români în arhive românești. În cadrul lor au văzut lumina tiparului — în limbile originale, și în traducere românească — numeroase manuscrise aflate în arhive de stat sau particulare din țară, sau din străinătate. În sfîșit, s-au publicat în revistă numeroase pagini scrise în limbă străină (italiană, germană, maghiară, franceză, engleză, spaniolă, spaniolă, ba chiar cuvinte în sanscrită, greacă, turcă, persană, arabă) — mai ales în cazul vechii noastre literaturi (de pildă, al Școlii Ardelenice, al unui Cantemir etc.).

Cine — din redacție — ar putea dubla munca cercetătorilor care comunică aceste materiale? (Lipsește, evident, fără a jigni pe cineva, fie cunoștințele de specialitate, fie timpul necesar — o revistă e, totuși, o revistă! — fie posibilitățile de documentare).

Avem, să zicem, de publicat, texte nu numai din arhivele de la Cluj-Napoca, Blaj, ori Suceava, dar și din țările străine, Moscova și Oslo. Cînd, poate merge pe urmele acestor cercetători să clarifice situația unui „cuvînt” mai bucoloc? Din fericire, primim adesea fotocopii după documente și putem — cit, și cum putem — face confruntările de rigoare.

„Dar să revenim la problema inițială. Cine poate garanta caracterul de „inedit”, de autentificate, de real seriozitate al textelor, publicate în revistă?

Firește, de această „calitate” răspunde redacția. Dar, fără a fi o consolare, „la o adică” pot zice: „Au mai pățit-o și alții”. Fie-mi permis să evoc, aici, cazul, „Convorbirilor literare” cu acele două în țările străine, lui B.P. Hașdeu.

După cum se știe, imbatabila revistă ieșeană publică, în numărul său din 1 februarie 1976, poezia La noi, semnată „P.A. Calescu”: „La noi e putred mărul, a zis de mult poetul, A zis cu desperare și a murit nebun. Căci îl zdrobi durerea cînd a-a convins cu-nețul...”

Aruncă vorbe-n aer ce curg ca un șiroi, Repetă, dar de unde, din el nu spune nimic... E putred, putred mărul din simbură la noi”. P.A. Calescu era B.P. Hașdeu „debutantul” pe care, cu entuziasm, îl publica Jacob Negruzzi (Titu Maiorescu își va rezerva o „to-

tală” neutralitate!). Hașdeu, pe care doar Eminescu, „abulucul” Eminescu (cum îl luau contemporanii săi), l-a dibuit... „Cînd Eminescu intră în odia la mine palid la față, și fără a-mi da bună dimineața, îmi spune încet: „Am pățit-o! Am fost păcăliți de Hașdeu!”. La aceste cuvinte mi s-a strîns inima, și l-am întrebai cu un nod în gît: „Cum așa? Ce fel?”

La noi e putred mărul e încălțat de P.A. Calescu, adică Păcălirea adîncărie mi-a scris în ochi, lînd Convorbirile în mină”. (J. Negruzzi — Amintiri din Junimea).

Era, de fapt, o a doua „farsă” jucată de Hașdeu Convorbirilor literare — prima fusese cu așa-zisa traducere Eu și Ea după un așa-zis Gablitz, semnată „M. I. Elias” (cr. art. Al doilea rîmășag de B.P. Hașdeu, prin care el credea că „aruncă fără milă în fața d-lui Maiorescu un al treilea sau al patrulea vot de blam, mai energetic decît verdictul Senatului și al deputaților...”).

Desigur, viața, și viața literară, și cea a Convorbirilor literare — și-au urmat cursul lor, înkorat. După toate șansele făcute lui Maiorescu, Hașdeu nu dăvine apoi, prieten și, de prin 1880, este nepilșit de la ședințele „Junimii”, chiar dacă, uneori, „cu surdul lui sarcastic”. Istoria literaturii și a culturii românești i-a înregistrat pe amîndoi — în toată grandooarea lor. Dar... (Recent, citeam în Luceafărul cum Petru Vintilă a încercat vîghețu la Ștefan Bănuțescu. Era altceva).

După asemenea, celebre, experiențe, trebuie deci, acceptat că principala răspunzătoare de vechiitatea textului publicat rămîne, totuși (și totuși!) el, cel de l-a „descoperit”, cel ce a avut prima revelație, cel ce l-a „transcris” și l-a „propus spre publicare”. Că unii colaboratori se pot preta și la unele farse (gen cazul-ri celebre ale lui Hașdeu sau al lui Petru Vintilă), e posibil, sîntem conștienți, dar — în principiu — nu suspectăm pe nimeni de inautenticitate — deși îl suspectăm pe cel mai mult, trebuie s-o spun deschis, de posibilitatea unor eventuale surprize.

Cu alții grîbiți zîlnci, se întîmîni și, autograf, într-un număr anterior al revistei, și noastre au apărut cîteva fragmente (din unele manuscrise sadoveniene) publicate anterior. La o confruntare a textelor cu manuscrisele marelui scriitor te trezești cu o nouă surpriză: publicate fragmentar (de ce?) și fără indicațiile de rigoare (admise în edițiile critice) nici una din cele două variante nu reproduce ad literam textul sadovenian. Așa încît ar trebui să se publice o a treia variantă — aceea care să reprezinte, fidel, manuscrisul sadovenian. (Se va publica, sper, în ediția Operei).

La de ce, pornind de la acest amănunt, și de la atitea altele, ca un ușor implicat în „proces”, m-am simțit parcă dator să trag un semnal de alarmă: cum se transferă și cine răspunde de autenticitatea textelor marilor noștri scriitori?

Poate și trebuie să neagră redactorul, pas cu pas, pe urmele cercetătorului? Și, dacă, să zicem, „da”, ce proiect? Cultura română are, în domeniul „șantierelor” și „arhive” specialitate încă n-ar fi un lux inutil!

Altfel spus, unde ni s-a „cercetătorii” de talia, să zicem, a unui Perpetuic? (?!?)

Fănuș Băileșteanu

— Te rog să ai răbdare, doamnă. Regenții te-au întîmpinat cu bucurie și sînt multe pregătiri de făcut în vederea sosirii Slăvitului, la care este nevoie de ajutorul tău. Acum, doamnă Ochiba! — Îmi pare rău, Altetă, dar poruncile seniorului meu au precădere. Eu trebuie să plec mîine. — N-ai să pleci mîine, Mariko-san, și te cere, nu, ești rugată sărutorul să iei parte la întrecerea doamnelor Ochiba. Acum, doamnă... — Deci sînt reținută aici, împotriva voinței mele?

Ochiba spuse: — Mariko-san, hai s-o lăsăm pe altădată, te rog. — Îmi pare rău, Ochiba-sama, dar eu sînt un om simplu. Am spus deschis că am poruncit de la seniorul meu. Dacă nu, pot de ascultare, trebuie să știu de ce. Domnule general, sînt reținută aici pînă în ziua de douăzeci și doi? Dacă da, din ale cui ordine?

— Dumneata ești un oaspe de onoare, îl spuse Ishido cu grijă, vînd s-o facă să cedeze. Îți repet, doamnă, seniorul dumitale va fi aici destul de curînd.

Mariko îi simți puterea și lupta să-l reziste. — Da, dar țineți-mă, vă întreb din nou respectuos: Sînt reținută în Osaka pentru următoarele optzeci zile și, dacă da, din ale cui ordine?

Ishido rămase cu ochii pironiți asupra ei. — Nu, nu ești reținută. Vă rog să mă scuzați că am vorbit atît de direct, spuse Mariko. Multe din doamnele din încăperea se întoarseră spre vechinele lor și citeva dădură glas în șoaptă la ceea ce era în mîntea tuturor celor reținute în Osaka împotriva voinței lor: „Dacă ea poate să plece, atunci pot și eu, ne?” Mîine plec...o, ce minună!”

Vocea lui Ishido curmă murmurul de șoapte. — Dar, doamna Toda, de vreme ce îi-ai ales să vorbesti cu atita nechibzuință, cred că este de datoria mea să cer regentilor o respingere oficială, în cazul în care ei așteaptă să împărieșă neînțelegerea dumitale. Zîmbi fără milă în fațerea înghetată. Pînă atunci să fii pregătită să răspunzi întrebărilor regentilor și-ai să primești hotărîrea lor.

Mariko spuse: — Aș fi onorată, Altetă, dar datorită mea este către seniorul meu. — Bineînțeles. Dar asta va fi doar pentru cîteva zile. — Îmi pare rău, Altetă, dar pentru următoarele cîteva zile, datorită mea este către seniorul meu. — Al să te înarmezi cu răbdare, doamnă. N-o să fie decît pentru puțin timp. Această problemă este încheiată. Acum senior Kl... — Îmi pare rău, dar eu nu-mi pot amina plecarea cîtuși de puțin.

Ishido tună: — Dumneata refuză să te supui Consiliului Regentilor?

INSEMNARI VIENEZE

Institutul de filologie romanică al Facultății de Filozofie de la Universitatea din Viena...

(Timotei Cipariu, Al. Odobescu, B.P. Hasdeu, Ion Bianu, N. Densusianu, Ion Nădejde etc.)...

Grafică de Constantin Fohrib

Heriorherung im modernen Italienisch (Studii asupra accentuării sintactice și stilistice în italiana modernă)...

Cind are oaspeți la masă, profesorul tine să servească el mîncarea în farfurii...

Dincolo însă de morga-i rigidă, Gossen dezvăluie în intimitate, în relațiile cu prietenii...

Profesorul Georg Rabuse și de curînd codirector, istoric literar și de aceea coordonatorul secțiunii de literatură al Institutului...

Premiul Herder. Se decernează unor oameni de știință și de artă — în domeniile lingvisticii, istoriografiei, etnografiei, muzicii, picturii, arhitecturii și literaturii...

Continuare în pag. 7-a

O bună parte a acestei corespondențe, deosebită de Bibliotecă de Slat din Viena, a fost publicată de noi în Analele Universității București...

DIN POEZIA SOVIETICĂ

OLESEA NIKOLAEVA

Haltă

O haltă întrezăresc, o fată, visez un biet orășel și subiectul cu-neutru se deapănă și tremuie pe pierde în cealalt...

„Oare și ea, ca toate, își va arunca galul și va pleca pe vespelui drum al femeilor — al buucii, al mamei — va scutura și-și va lega viața de-nitei venit, sau de-al doilea, sau de-al treilea...”

EDUARDAS MIEZELAITIS

La monumental geniiilor

Nici geniiile nu o dăc mai bine Ca noi. Au piinea, apa — tot un gust, Doar cîteva acorduri pot să-mbine...

Să-i pună-n suflet omului ingenil Ca răul peste bine să nu treacă...

Deci ești în zbor avinturi și cădere, Dar teiul mai aproape li-i apoi, Căci gîndul lor, adinea lor vedere...

Deci ești un drum am mult mai greu, vezi bine, Ca noi. Au piinea, apa — tot un gust, Doar cîteva acorduri pot să-mbine...

EVGHENI EVTUSENKO

Prin mulțimea metropolei zburd, peste ape zglobii de april, pînă la indignare absurd, neierial de linar — copil.

Cu asalt lui tramvaiul cînd vine, sau furat de minciuni mă surprind, și ațerz insumi eu după mine, și niciun nu pot să mă prind.

Mă vrăjesc șlepurii pline pe ape, avioanele, lirica mea. Bogăție mi-aur dat e încapere. Nu mi-au spus ce pot face cu ea.

Mi-ai spus într-o doară cuvînt aripat: bărbatul ce-și uită de sine-i — bărbat.

Și-am zis îndemnat tot de-atâtea temeie: femeia ce-și uită de sine-i — femeie.

Apoi amîndoi încheiarăm un pact: iubire-i cînd viața-i trăiești celuilui.

De-s prinși de robie, ne-a zis firea nouă, sînti liberi iubiiți ce-o-nmpart de din două.

În românește de Ilie Bădicuț

moscovite „Ogoniok”, pe Rasul Gamzatov. Și acum lăta cîteva gînduri ale marelui poet, expuse în paginile aceleiași publicații: „Mă neliniștește caracterul de masă al artei literare... Arta nu sînt peste nesprețecile mil de scriitori. La congresul scriitorilor cele mai aprinse discuții nu s-au purtat în legătură cu vreo problemă importantă de creație sau de stat, ci pe marginea stagiaturii... Sau devorările și titlurile. Eu sînt poet național, dar nu vreau să mă se spună așa. Nici lui Tvardovski nu s-a spus așa, nici lui Maikovski, nici lui Blok, nici lui Pușkin... Poezia este o problemă intimă. Ea nu este o paradă, cu versul omul trebuie să fie singur. La noi însă, în poezie, dragostea, declamația la adunări, iar scrierile se transmit prin telefon...”

RECENT, ÎN FRANTA, S-A DESFAȘURAT CEA DE A 13-A ediție a decernării Premiului filmului francez — César, echivalentul Oscarului american. Cel mai bun film francez al anului trecut a fost ales „La revedere, băieți!” al regizorului Louis Malle, o poveste despre copiii ajunși la maturitate în anul războiului...

Lirică din R.S. CECOSLOVACĂ

KAREL SYS

Timpul

„Timpul zboară ca un cal speriat” — era scris în scrisoarea acelei fete Însă suficientă-i doar o întimplare banală ca ea să-i pună piedica și timpul va încetini precum armonia nerezistentului pe care-l încearcă înafectul...

MICHAL CHUDA

Solul vieții

Pe cărare am întîlnit un porumbel mort. Acele gerului fără milă de asfalt l-au înțintit.

REVISTA STRĂINĂ

NUMELE LUI TOR HEYERDAHL SE TRADUCE PRIN CALATORII, AVENTURI, PLECĂRII SPRE TRECUT. Acest vestit arheolog, etnograf și zoolog norvegian pasionat de studiul civilizațiilor polineziene, a efectuat călătoriile care au intrat în istorie. Amintim „Expeditia Tigris”, volumul lui de călătorii „Kon Tiki” (1947), „Expeditia Ra” (1969-1970), „Expeditia Tigris” (1971-1972). Echipele lui Heyerdahl au avut în fiecare caz o sîcitură internațională, oameni din țări de pe toate continentele.

Unul dintre participanții la expedițiile Ra și Tigris a fost I. A. Senkevici, doctor, călător și ziarist sovietic. Reîntors pe uscat, Senkevici a scris cîte o carte după fiecare din expedițiile la care a luat parte. Impresiile din călătoria din anul 1969-70 le-a relatat în volumul „Cu Ra peste Atlantic”. „Expeditia Tigris”, volumul lui de călătorii, relatează sub forma unui jurnal de însemnări zilnice, întîmplările cele mai captivante din călătoria care împrimută titlul volumului. Sen-

pe unde urma să treacă dragostea. Statuia, la fel.

JOSEF HANZLIK

Karlovy Vary

Ca și cum ar fi după ploaie ochii tăi strălucesc printre lebedele din parci și printre ramuri și coroanele copacilor care au strălucit în ochii tăi și pe luciul lacului curățat și fără zbrăciturii chinute...

RUDOLF CIZMÁRIK

Schițe din partea întoarsă

Mi s-a părut că din statuia de marmură duioasă a răbunții dorința, chiar dacă frumusețea ei nu e ca o față brăzdată. Prin culele ei s-au scurs atîtea torențe ce-au inundat vaduri, ce-au smuls poduri...

LA PRIMĂRIA ORAȘULUI ISSANDOR DIN DEPARTAMENTUL INDRÉ din sudul Franței a avut loc licitația ctitorva zecl de documente și obiecte legate de relațiile dintre Fr. Chopin și George Sand. Colecția a fost păstrată mai mult de un secol de către o familie și descendenții acestora, rude apropiate cu celebra scriitoare franceză.

pe unde urma să treacă dragostea. Statuia, la fel.

JOSEF HANZLIK

Karlovy Vary

Ca și cum ar fi după ploaie ochii tăi strălucesc printre lebedele din parci și printre ramuri și coroanele copacilor care au strălucit în ochii tăi și pe luciul lacului curățat și fără zbrăciturii chinute...

Basm

Păsări cîntînd dis-de-dimineață cîntînd din zorii zorilor Păsări cîntătoare am murit în tîrîmul vostru păsăresc am murit tîrîm voi pentru prînsul și regele nu mai sînt și nici nu mai e cel al căruia unii cuvînt ar fi de ajuns

DUPĂ CE LA ÎNCEPUTUL ANULUI ÎN CURS A OBTINUT PREMIUL Ruben Darío, cea mai înaltă distincție acordată în Nicaragua, cunoscutul scriitor mexican Carlos Fuentes a primit, recent, în Spania, Premiul Cervantes, un echivalent spaniol al Premiului Nobel pentru literatură. Premiul l-a fost înmînat personal de către Juan Carlos, regele Spaniei.

Carlos Fuentes este autorul unor opere unanim apreciate și traduse în întreaga lume: „Gringo Viejo”, „Cantar de Clegos”, „Aură” și altele. Fuentes este în ordine cronologică cel de al șaptelea scriitor latino-american care primește acest important premiu pentru literatură, începînd din anul 1967, cînd a fost înmînat. Dintre laureații de marcă din anul trecut îi amintim pe cubanezul Alejo Carpentier, uruguianul Juan Carlos Onetti și argentinianul Jorge Luis Borges.

SPORT

Noapte de mai

Scriu într-o casă povîrnită de lună. E noapte. Cîntă privighetorile (tă-vă să vă bată de privighetori! zicea Ion Creangă); le ascuți și simt că, acum, calul lui Gheorghijă poate alina legat de-a gîtul de Piața Craiului, fără să rostogolească-n prăpăstie. În noaptea de mai e posibilă orice nebunie. Dar eu sînt obligat să stau și să-mi scriu cronica. Dar, cine mă obligă? Chiar așa, cine mă obligă? Un copil care, undeva departe, umbliă descuțit prin grîul verde rîdic, acoperit de-o noapte zvelă, în răzoarele tăvăluite de țepuri învîrtit muta. Copilul ăla ține cu Prognosul Brăila, Rapid și Steaua. Prima a fost eliminată din Cupă de Dinamo București în crîngurile de la Buzău și copilul își spune în gînd: e firesc, în crîngurile Buzăului sînt pîlcuș-pîlcuș de țel, iar lipovenii mei (lipa = țel) cînd se adună sub țel, beau ceai, se îmbată de parfumul florilor și nu mai fac nimic. Cînd vine de sus și o dezlegare de trandafiri, copilul ăla pleacă (pleacă) spre Brăila cu RATA. De cum punea piciorul pe scara autobuzului îl mîrosea a frumusețe linară trecînd Dunărea. (Din pricina Ojeluți Galati cel de la Poli Timișoara și Flacăra Moreni n-or să lubească niciodată călătoria, națlii, pescărușii și mai cu seamă cufundarii). La Șușu, sulau în RATA fete de hiacint cu pâlării violete. Copilul se pierdea-n umir. În biserică satului Șușu sînt înmormîntați 5 (cinci) prinși, pe cînd la ei, la Grăditea, cel mai de seamă zavou e cel al circumarului Orzan, căruia moștenitorii i-au bătut toată moștenirea, silind tacimul de lăutari ce-i însoțea să cînte la nesfîrșit cîntecul: mie-mi spune-o păsărică, cine-adună nu mînăncă. (Așa face astăzi F.C. Argeș, care risipește-o smîrteală, aurul adunat prin ani de un Dobrin, Radu I, etc). Fulgere de vară-si scutură ver-pierdenețe cu doi elevi de la Școala medie veterinară de pe Justiții din București, de care va fi mereu mîndru, fiindcă cei doi, ajunși medici veterinari și sefi peste Piața Mătașe vor fi, decenii la rînd, — cu mult înaintea creării cuvîntului — sponsorii echipei Rapid. (Ce părărire are Dumitru despre gîlile pe care le-a mîncat la Tirgu Mureș?). Nălucă autobuzului de demult gînește pe Ceair (pe balta Lutu-ars înocă la nesfîrșit Fata Morgana a verii și Fata Morgana a zăpezilor), trece prin cîmpuri de grîu și cîneapă, leapădă poște de hauducie în Drumul hoților, la Cazasu o caută pe Kira în gîluri de istorie și intră în Brăila pe lîngă livada de cîineși a italianului Messina, venit din Italia ca mîncar pe un vapor comercial în-cărcat cu portocale și care nu s-a mai putut dezlipe de misterile orașului balcanic. (A murit în urmă cu vreo doi ani și dac-aș ști că soția sa, care trăiește încă, nu se supără aș povesti de cheful pe care l-am tras împreună la Istanbul). La Brăila, poate nu știți, grecoica are

uităturarea grea, uleioasă, iar grecu-i pellic. Trandafirii de pe Maica Domnului și de pe Carol. Costanii. Luntrile care plutesc parcă și prin văzduh. Vioara fișind romanța I. La Beaur, mai sînt femei, faimoase-amăgitoare... Copilul de demult ascuțit și simte-nfundul timpului măsura ademenilor. Privighetorile-s tot cu gușa doldora de cîntec. Cad zorii. Un nor își rupe urechile în cirigile aruncate de pescari în Dunăre. Și din fîntina cu cumpănă, care-i va scrii la nesfîrșit în urechi, avînd cîntec, totuși, sport, o prezent, la noi sînt peste nesprețecile mil de scriitori. La congresul scriitorilor cele mai aprinse discuții nu s-au purtat în legătură cu vreo problemă importantă de creație sau de stat, ci pe marginea stagiaturii... Sau devorările și titlurile. Eu sînt poet național, dar nu vreau să mă se spună așa. Nici lui Tvardovski nu s-a spus așa, nici lui Maikovski, nici lui Blok, nici lui Pușkin... Poezia este o problemă intimă. Ea nu este o paradă, cu versul omul trebuie să fie singur. La noi însă, în poezie, dragostea, declamația la adunări, iar scrierile se transmit prin telefon...”

Fănuș Neagu

Ultima oră

Primesc de la C. Iordache (Brăila) o scrisoare din care extrag, în rezumat, următoarele: De curînd, am citit în Flacăra articolul „Baronul Olimpiadelor” de Romeo Nădășan în care i se aduce un elogiu inițiatorului olimpiadelor moderne, Pierre de Coubertin. Autorul a omis, nu știu de ce, să se refere la faptul că înaintea marelui Pierre de Coubertin, cel ce a propus, e adevărat, la început, nufal statului nostru, reluarea jocurilor olimpice a fost românilor macedonean Evanghela Zappa (vezi arhivele Academiei R.S.R., fondul Zappa). Zappa a luptat în oastea lui Tudor Vladimirescu, iar după înfrîngerea răscoalei, energie și întreprinzător, a intrat în comerțul cu cereale. Zappa, desăvîrșit patriot, a sprijinit multe acțiuni culturale importante, a iubit artele, istoria și sportul. El a donat Academiei române, la înființare, suma de 6000 de galbeni pentru editarea unei gramatici și pentru elaborarea primului Dicționar al limbii române, din care au apărut trei volume, sub conducerea lui Al. T. Laurian și I.C. Maxim. Pe plan sportiv a propus guvernului român să institue o asociație, finanțată de el, Zappa, care să lupte pentru reluarea olimpiadelor. Asociația, înfrîpătată cu destulă nepăsare, s-a mărginit la înțerea unor serbări populare în cadrul cărora aveau loc și concursuri de gimnastică, trageri cu arcul etc. Supără că nu i s-a respectat intențiile. Zappa s-a adresat guvernului grec, donîndu-i 6000 franci aur, pentru reînființarea jocurilor olimpice, care s-au ținut la Atena între 1859-1889. Clădirile olimpice ridicăte la Atena din bani cîștigați de Zappa în România, poartă și azi numele de Zappeion... E păcat, încheie corespondentul nostru, că publicistul Romeo Nădășan n-a inserat în articolul dumisale povestea lui Evanghela Zappa, pentru că la urma urmelor faima ilustrului baron francez se sprîngă c-o-mină și pe umerii românului Zappa.

Luceafărul Revistă editată de UNIUNEA SCRITORILOR din REPUBLICA SOCIALISTĂ ROMÂNIA

Redactor șef: Nicolae Dan Frunteletă Mihai Ungheanu (redactor șef adjuncți), A. I. Zăinescu (secretar responsabil de redacție)

REDACȚIA: București, Piața Șteintei nr. 1, tel. 17 32 09 ADMINISTRAȚIA: Calea Victoriei nr. 115, tel. 50 74 96 Tiparul executat la: COMBINATUL POLIGRAFIC CASA ȘTEINTEI